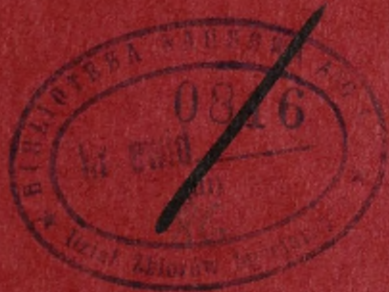

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

ASG wewn. 3506/79

JAWNE

Egz. Nr 1

Gen. bryg. Tadeusz BĘLCZEWSKI

**PRZYGOTOWANIE I PROWADZENIE FRONTOWEJ
(ARMIJNEJ) OPERACJI ZACZEPNEJ O KOALICYJNYM
SKŁADZIE**

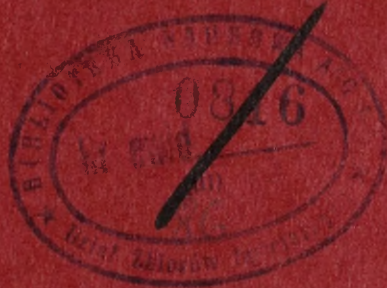
(Tłumaczenie z języka rosyjskiego referatu i wykładu
na ww. temat gen. mjr. W. F. Pielecha z ASG SZ ZSRR
im. Woroszyłowa)

45203

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

ASG wewn. 3506/79

JAWNE
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Egz. Nr 1

Gen. bryg. Tadeusz BEŁCZEWSKI

PRZYGOTOWANIE I PROWADZENIE FRONTOWEJ (ARMIJNEJ) OPERACJI ZACZEPNEJ O KOALICYJNYM SKŁADZIE

(Tłumaczenie z języka rosyjskiego referatu i wykładu
na ww. temat gen. mjr. W. F. Pielecha z ASG SZ ZSRR
im. Woroszyłowa)

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
[Redacted]
[Redacted]

45203

WSTĘP	3
I. ZASADY OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU /ARMII/ O KOALICYJNYM SKŁADZIE:	
1. Rola i miejsce frontu w operacji strategicznej na TOW; armii - w operacji zaczepnej frontu	4
2. Cel operacji zaczepnej i zadania frontu /armii/ ..	7
3. Rozmach operacji zaczepnej oraz skład bojowy frontu i armii	9
4. Sposoby prowadzenia operacji zaczepnej	12
5. Wybór kierunku głównego uderzenia i operacyjne ugrupowanie wojsk frontu /armii/	15
II. PRZYGOTOWANIE OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU /ARMII O KOALICYJNYM SKŁADZIE/:	
1. Podjęcie decyzji i postawienie zadań wojskom	18
2. Planowanie operacji	23
3. Organizacja współdziałania	27
4. Przygotowanie rejonu wyjściowego do natarcia	34
5. Organizacja zabezpieczenia działań bojowych	35
6. Organizacja dowodzenia wojskami	36
III. PROWADZENIE OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU /ARMII/ O KOALICYJNYM SKŁADZIE:	
1. Prowadzenie operacji zaczepnej z użyciem broni jądrowej	39
2. Prowadzenie operacji zaczepnej przy użyciu klasycznych środków rażenia	46
3. Przejście wojsk do działań z użyciem broni jądrowej	54

W S T Ę P

W przyszłej wojnie frontowa operacja zaczepna będzie stanowić część składową operacji strategicznej na kontynentalnym TDW; armijna /korpuśna/ zaś operacja zaczepna - z reguły - będzie częścią frontowej operacji. To jednak, podczas działań na izolowanych kierunkach, nie wyklucza prowadzenia samodzielnych frontowych lub armijnych operacji.

Front w toku operacji strategicznej /armia i korpus armijny w toku operacji frontowej/ prowadzi pierwszą i kolejne operacje.

Mówiąc o przyszłej wojnie, którą mogą rozpętać imperialiści przeciw Związkowi Radzieckiemu lub przeciw jakiemukolwiek innemu państwu wspólnoty socjalistycznej, należy podkreślić, że będzie ona koalicyjna.

Wynika to z leninowskiego stwierdzenia, że połączonemu frontowi imperializmu powinien być przeciwstawiony ujednoczony front wszystkich postępowych, rewolucyjno-narodowych i międzynarodowych sił.

Główną i decydującą siłę w antyimperialistycznej walce stanowi światowy system socjalizmu, który reprezentuje wspólnotę państw socjalistycznych we wszystkich dziedzinach nie wyłączając wojskowej. Dziedzina ta, reprezentująca wzajemne stosunki bratnich armii, przyjęła formę wojskowej wspólnoty w Europie w 1955 r. związanej wspólnymi zobowiązaniami w ramach Układu Warszawskiego.

Bojową wspólnotę armii państw socjalistycznych należy widzieć nie jako zwykły sojusz wojskowy między kilkoma państwami i ich armiami, jakich historia zna niemało, lecz jako jakościowo nowe społeczno-historyczne zjawisko, powstałe w wyniku rozwoju światowego systemu socjalizmu, jako rezultat nowych społeczno-politycznych i ekonomicznych stosunków między równoprawnymi socjalistycznymi państwami. Tego typu związek państw socjalistycznych daje możliwość każdemu z nich prowadzić swoje narodowe interesy z interesami państw całej wspólnoty socjalistycznej, rozwijać stosunki między nimi na zasadach proletariackiego internacjonalizmu, wzajemnej współpracy i pomocy, wypracować ogólną polityczną linię i występować w jednolitym fron -

cie walki przeciwko imperializmowi.

Zgodnie z tymi zasadami skład zgrupowań sił zbrojnych państw socjalistycznych w strategicznej operacji na TDW będzie miał koalicyjny charakter. Równoległe z frontowymi związkami jednonarodowego składu będą tworzone również związki, tj. koalicyjne fronty z armii i lotnictwa różnej przynależności narodowej. Zatem studiowanie charakteru i sposobów prowadzenia działań bojowych przez koalicyjne zgrupowania wojsk stanowi jedno ze stałych zadań teorii wojskowej oraz praktyki przygotowania operacyjnego wszystkich bratnich armii.

I. ZASADY OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU /ARMII/ O KOALICYJNYM SKŁADZIE

Operację zaczepną frontu /armii/ w koalicyjnym składzie przygotowuje się i prowadzi na tych samych zasadach i podstawach sztuki operacyjnej, jak operację zaczepną frontu /armii/ o jednonarodowym składzie. Jednak obecność w składzie frontu koalicyjnego wojsk i lotnictwa różnej przynależności państwowej nasuwa szereg cech szczególnych podczas przygotowania i prowadzenia operacji a głównie w zagadnieniach współdziałania, zabezpieczenia i dowodzenia wojskami.

1. Rola i miejsce frontu w operacji strategicznej na TDW - rola armii w operacji zaczepnej frontu

Współczesny front stanowi operacyjno-strategiczny związek sił zbrojnych. Posiada on ogromną moc jądrową, wielką siłę ogniową i uderzeniową oraz wysoką manewrowość.

Obecność we froncie sił i środków różnego przeznaczenia pozwala, aby we współdziałaniu ze związkami innych rodzajów sił zbrojnych lub samodzielnie, rozwiązywać operacyjno-strategiczne zadania na jednym strategicznym lub kilku operacyjnych kierunkach kontynentalnego TDW.

Z kolei, dowódca i sztab frontu - to operacyjno-strategiczna instancja kierownicza, która zabezpiecza wykonanie wzajemnie powiązanych zadań strategii i sztuki operacyjnej. Ona powinna umieć myśleć i operować kategoriami strategicznymi, oce-

niac sytuację na całym TDW, kierować dużymi masami wojsk oraz różnych sił i środków na dużych przestrzeniach.

Rola frontu w strategicznej operacji na TDW polega na jego udziale w rozbiciu sił zbrojnych przeciwnika i zależy od zamiaru tej operacji, składu bojowego i miejsca frontu w ugrupowaniu strategicznego zgrupowania sił zbrojnych; od celów frontowej operacji i treści zadań bojowych frontu, skali użycia broni jądrowej i warunków współdziałania z sąsiednimi frontami i związkami innych rodzajów sił zbrojnych, jak również od warunków TDW i wielu innych czynników.

W operacji strategicznej na TDW z użyciem broni jądrowej zdecydowane uderzenie będzie zadane przeciwnikowi uderzeniami jądrowymi na całą głębokość jego ugrupowania. Przy tym front, wykorzystując rezultaty użycia strategicznych sił jądrowych oraz moc swoich jądrowych i innych środków rażenia, będzie niszczył główne siły przeciwnika, a działaniami zmotoryzowanych, pancernych i powietrznodesantowych związków będzie dokonywał ostatecznego rozbicia jego wojsk ocalałych od uderzeń jądrowych i opanowywał życiowo ważne dla przeciwnika rejony i centra na jego terytorium.

W operacji strategicznej, rozpoczynającej się użyciem klasycznych środków rażenia, front, działający wspólnie i we współdziałaniu z wojskami sąsiednich frontów, lotnictwem dalekiego zasięgu, siłami marynarki wojennej i wojskami OTK, stanie się główną siłą w rozbiciu przeciwnika i opanowaniu jego terytorium.

Ważną rolę spełnia front w operacji powietrznej, której celem jest rozbicie lotniczego i raketowo-jądrowego zgrupowania przeciwnika, prowadzonej w przypadku rozpoczęcia działań wojennych z użyciem tylko klasycznych środków rażenia. W takiej operacji, jak wykazują badania i doświadczenia z operacyjnych ćwiczeń, około 30% lotnisk, do 75% baterii przeciwlotniczych pocisków kierowanych, znaczna część wykrytych środków jądrowych w pasie frontu obezwładniana jest przez lotnictwo frontowe; do 60-70% samolotów przeciwnika niszczone w pasie frontu podczas odpierania jego zmasowanego nalotu, przypada na wojska OPL i lotnictwo myśliwskie frontu.

Wobec tego, fronty, zajmując dominujące położenie ze

względem na ilość sił i środków pośród innych rodzajów sił zbrojnych, uczestniczących w operacji strategicznej, stanowią główną siłę rozbicia przeciwnika w warunkach prowadzenia działań bojowych tylko klasycznymi środkami rażenia. W wojnie zaś z użyciem broni jądrowej decydująca rola przypada frontom w końcowym etapie rozbicia przeciwnika po strategicznych uderzeniach jądrowych. Główną rolę odgrywają fronty również przy opanowywaniu życiowo ważnych rejonów przeciwnika, jeśli tylko rozporządzają wszystkimi niezbędnymi do tego siłami i środkami.

Miejsce frontu w operacji strategicznej na TDW zależy od jego usytuowania w strategicznym ugrupowaniu wojsk. Na początku wojny front może być w składzie frontów pierwszego rzutu operacyjnego lub w drugim rzucie, względnie wchodzić do bitwy w toku wojny. Działając w składzie pierwszego rzutu, front może, w zależności od zamiaru operacji strategicznej, prowadzić operację zaczepną na głównym lub innym kierunku, w środku lub na skrzydle strategicznego zgrupowania wojsk na TDW. Front drugiego rzutu operacyjnego zazwyczaj wyciąga się na TDW z głębi kraju i wprowadza się do bitwy na kierunku głównego uderzenia w celu rozwinięcia operacji strategicznej na TDW.

Rola i miejsce armii w operacji zaczepnej frontu wynika z jej przeznaczenia zawartego w zamiarze dowódcy frontu. Ogólnowojskowa armia może być wykorzystana na głównym lub innym kierunku, w pierwszym lub drugim rzucie. Armia pancerna z reguły jest wykorzystywana na kierunku głównego uderzenia frontu w celu rozwinięcia natarcia w głąb, rozbicia odwodów przeciwnika, opanowania ważnych pod względem operacyjnym rejonów i rubieży. Niezależnie od tego armia może być użyta do realizacji wszystkich innych zadań, typowych dla armii ogólnowojskowej.

Armia drugiego rzutu frontu przeznaczona jest do wzmocnienia wysiłku wojsk i rozwijania sukcesu pierwszego rzutu, z reguły, na kierunku głównego uderzenia z zadaniem zamiany niektórych związków pierwszego rzutu, które poniosły duże straty, jak również do prowadzenia natarcia na nowych kierunkach, rozbicia odwodów przeciwnika, odparcia przeciwuderzeń, opanowania pośrednich rubieży obronnych lub wykonania innych zadań.

Wskutek specyficznych warunków tego lub innego TDW, każda operacja zaczepna będzie mieć swoje właściwości w odniesieniu

do jej celów i rozmachu, zadań frontu i armii, ich składu bojowego i sposobów prowadzenia.

2. Cel operacji zaczepnej i zadania frontu /armii/

Cel operacji zaczepnej czyli końcowy rezultat, który należy osiągnąć w danej konkretnej operacji oraz zadania frontu określa Naczelny Dowódca, zadania armii - dowódca frontu. Cele te uzależnione są od szeregu czynników, a przede wszystkim od politycznych celów wojny, charakteru działań przeciwnika, a także od zamiaru operacji strategicznej na TDW /dla armii - od zamiaru frontowej operacji zaczepnej/.

Konkretną treść celu operacji zaczepnej frontu stanowi rozbicie zgrupowań przeciwnika, to jest zgrupowań rakietowo - jądrowych środków, wojsk lądowych, taktycznego lotnictwa, sił i środków OPlot, zerwanie przedsięwzięć mobilizacyjnych oraz opanowanie jego terytorium na jednym lub kilku operacyjnych kierunkach TDW. W niektórych przypadkach do treści celu frontowej operacji może być włączone również wyeliminowanie z wojny pojedynczych państw wrogiej koalicji.

Celem operacji zaczepnej armii może być rozbicie zgrupowania i odwodów przeciwnika na całą głębokość operacyjnego ugrupowania grupy armii oraz opanowanie ważnych rejonów i obiektów, zapewniające pozbawienie przeciwnika podstawowych rejonów bazowania lotnictwa i wojsk rakietowych, osiągnięcie naruszenia operacyjnej niezłomności jego obrony i stworzenie dogodnych warunków do przeprowadzenia następnej operacji armijnej.

Dla łatwiejszego osiągnięcia celu operacji frontu i armii, z reguły, określa się zadanie bliższe i dalsze. Ponadto dla armii pierwszego rzutu stawia się zadania na pierwsze uderzenie jądrowe frontu oraz na pierwszą dobę operacji.

Zadanie bliższe frontu zazwyczaj sprowadza się do rozbicia głównych zgrupowań operacyjnych przeciwnika, opanowania ważnych rejonów i obiektów, naruszenia trwałości jego obrony i stwarza sprzyjające warunki do rozwinięcia natarcia. Głębokość zadania bliższego frontu może wynosić 250-300 km, a niekiedy i więcej.

Zadanie dalsze frontu może polegać na całkowitym rozbiciu

operacyjnych i bliższych strategicznych odwodów przeciwnika i opanowaniu obiektów i rejonów, zapewniających osiągnięcie celu operacji. Głębokość zadania dalszego może wynosić 350-450 km i więcej.

Podczas natarcia frontu /armii/ na kierunku nadmorskim jego zadanie będzie obejmować rozbicie znajdującego się zgrupowania wojsk lądowych i lotnictwa przeciwnika, opanowanie cieśnin i wysp, uchwycenie wojenno-morskich baz i portów, organizację i przeprowadzenie wspólnie z siłami zaprzyjaźnionych flot morskich operacji desantowych, jak również przeciwdesantowej obrony wybrzeża.

Podczas działań w rejonach górskich duże znaczenie będzie miało rozbicie oddzielnych zgrupowań przeciwnika na kierunkach wyprowadzających do głównych węzłów dróg, przełęczy górskich, przejść i innych obiektów przeciwnika, których opanowanie otwiera wojskom wyjście w doliny lub na szerokie równiny.

Treścią zadania bliższego armii zazwyczaj będzie rozbicie pierwszego rzutu operacyjnego zgrupowania przeciwnika, opanowanie ważnych rejonów i rubieży w głębi operacyjno-taktycznej oraz stworzenie warunków do dalszego rozwinięcia natarcia. Zadanie bliższe może sięgać na głębokość 100-150 km.

Zadaniem dalszym armii może być dokończenie rozbicia odwodów operacyjnych przeciwnika, jak również opanowanie rejonów i rubieży, zapewniających osiągnięcie celu operacji armijnej. Głębokość zadania dalszego armii może wynosić 150-200 km.

Zadania armii w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu mogą sprowadzać się do zniszczenia środków jądrowych przeciwnika, a przede wszystkim do obezwładnienia głównych jego zgrupowań pancernych, stanowisk dowodzenia i niektórych najbardziej ważnych obiektów tyłowych we własnym pasie natarcia.

Zadanie armii na pierwszą dobę może polegać na rozbiciu związków pierwszego rzutu i przybyłych korpuśnych /armijnych/ odwodów przeciwnika, opanowaniu rubieży na głębokości do 50 km a niekiedy i więcej.

Cel i zadania operacji zaczepnej określa się jednakowo, zarówno w warunkach użycia broni jądrowej, jak i przy stosowaniu tylko środków klasycznych. Jest to uwarunkowane przede wszystkim jednością celów i zadań operacji strategicznej, jednym

i tym samym składem frontu /armii/ oraz znajdujących się sił przeciwnika, które koniecznie należy rozbić, jak również tym, że trudno jest z góry z odpowiednią dokładnością przewidzieć, przy użyciu jakiej broni rozpocznie się i będzie prowadzona operacja.

3. Rozmach operacji zaczepnej oraz skład bojowy frontu i armii

Każda konkretna operacja będzie różnić się od następnej swoim rozmachem. We współczesnych warunkach rozmach operacji zaczepnej koalicyjnego frontu /armii/, jak i frontu /armii/ jednonarodowego składu, w odniesieniu do zachodnio-europejskiego TDW może charakteryzować się następującymi wskaźnikami: głębokość operacji frontowej 600-800 km, a armijnej 300-400 km; szerokość pasa natarcia frontu 300-500 km, a armii od 60-80 do 100 km; średnie tempo natarcia wojsk - do 50 km na dobę. Czas trwania operacji zaczepnej może wynosić: dla frontu 12-16 dób i więcej, dla armii 5-7 dób i więcej. Na innych TDW wskaźniki rozmachu mogą mieć znaczniejsze odchylenia od wyżej wymienionych. Zgodnie z celem operacji i charakterem zadań na każdą operację określa się skład frontu i armii.

W powstałej w obecnym czasie sytuacji polityczno-militarnej i ugrupowaniu sił państw - uczestników Układu Warszawskiego zaistniała możliwość utworzenia koalicyjnego frontu ze składu armii /KA/ i lotnictwa kilku zaprzyjaźnionych państw. Jednak, jak potwierdza doświadczenie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej oraz praktyka ćwiczeń wojsk Zjednoczonych Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego, posiadanie we froncie wojsk i sił kilku państw znacznie utrudnia scentralizowane kierowanie nimi, jak również rozwiązywanie zagadnień współdziałania i dowodzenia. Dlatego też wydaje się najbardziej celowo tworzyć koalicyjny front ze składu wojsk nie więcej niż dwóch zaprzyjaźnionych państw. Natomiast tworzenie armii ze związków o różnej przynależności narodowej nie wydaje się celowe, chociaż operacyjnego podporządkowania na jakiś czas związków taktycznych a nawet jednostek, szczególnie lotnictwa, rodzajów wojsk oraz specjalnych wojsk frontowego /armijnego/ podporządkowania z jednej armii narodowej do innej nie należy wykluczać.

Wojska armii sojuszniczej mogą być włączane w skład frontu koalicyjnego /armii/ przed rozpoczęciem, na początku lub w toku operacji.

Front może posiadać w swoim składzie 3-5 armii /do 20-25DZ i DPanc/ różnej narodowej przynależności, połączone siły powietrzne /AL/, 1-2 FBROT, 1-2 FBRPlot, 1-2 dywizje artylerii, 1-2 BAPPanc, 2-4 prak. plot, jedna DAPlot, dywizje i frontowe związki oraz jednostki specjalne ze składu armii różnych państw. Do dyepozycji frontu może być wydzielony związek powietrznodesantowy do wykorzystania go w charakterze operacyjnego desantu powietrznego.

Ilość i moc ładunków jądrowych, wydzielanych na operację frontu /armii/, jak również dane o obiektach, obezwładnianych w pasie frontu przez strategiczne siły jądrowe, określa: dla radzieckich wojsk - Sztab Generalny SZ ZSRR, a dla wojsk /frontów i armii/ - sojuszniczych państw - ich narodowe dowództwo po uzgodnieniu z Naczelnym Dowództwem SZ ZSRR.

Przy ocenie składu i możliwości bojowych koalicyjnego frontu konieczne trzeba mieć na uwadze to, że wojska wszystkich sojuszniczych armii Układu Warszawskiego mają obecnie prawie jednakową strukturę organizacyjną, a w szkoleniu i wychowaniu składu osobowego kierują się jednakowymi celami i metodami. Równocześnie z tym należy uwzględniać tradycje bojowe, właściwości i nawyki narodowych armii, jak również ich specyfikę przygotowania do działań w określonych warunkach.

Front według wyżej wymienionego składu zdolny jest tworzyć silne zgrupowania uderzeniowe na najważniejszych kierunkach, dokonywać skutecznego jądrowego i ogniowego obezwładnienia przeciwnika oraz prowadzić natarcie ze zdecydowanymi celami, na dużą głębokość oraz w wysokim tempie.

Wyposażenie frontu w środki użycia broni jądrowej w dużej ilości pozwala dokonywać rozbicia dużych zgrupowań przeciwnika w krótkim czasie. Na przykład, do wykonania pierwszego uderzenia jądrowego front może użyć do 300-450 różnych nosicieli. Konkretna ilość obezwładnianych obiektów przeciwnika będzie zależać od ilości przydzielonych ładunków jądrowych na operację oraz od jej zamiaru. Wysoką efektywność posiadają również i klasyczne rodzaje broni. To wyraża się przede wszystkim w ich mo-

cy ognie, donośności, dokładności strzelań, technicznej niezawodności i manewrowości.

Gęstości operacyjne sił i środków w pasie frontu o wyżej wymienionym składzie mogą być następujące: jedna DZ /UPanc/ - na 15-20 km, czołgów - 12-20, dział i moździerzy 10-15 na 1 km frontu. Ponadto na odcinkach przełamania o ogólnej szerokości 20-25 km mogą być utworzone taktyczne gęstości w granicach 100-110 dział i moździerzy, 40-75 czołgów na 1 km frontu. Osiągane gęstości, według obliczeń, zabezpieczają niezbędną przewagę nad przeciwnikiem oraz pomyslnie wykonanie zadań nawet bez użycia broni jądrowej.

Armia ogólnowojakowa może mieć w swoim składzie 5-6 dywizji /w tym 1-2 UPanc/, ABROT, artyleryjskie, przeciwlotnicze rakietowe i artyleryjskie związki oraz jednostki, oddziały /pododdziały/ armijnego lotnictwa i specjalnych wojsk.

W armii o wymienionym składzie /bez uwzględnienia środków wsparcia/ może być 32-36 wyrzutni /w tej liczbie 12 wyrzutni operacyjno-taktycznych rakiet/, 1250-1600 czołgów, 600-700 BWP, 1000-1250 dział i moździerzy, 400-500 wyrzutni PPK i ppanc /bez uwzględnienia PPK na BWP/, 600-700 i więcej rakietowych wyrzutni przeciwlotniczych, 42 uzbrojone śmigłowce. Jest to więcej, niż posiadał front w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej. Rzecz jednak nie tylko w ilości. Istota polega na tym, że współczesna armia posiada jakościowo nową broń i właśnie to określa jej właściwości i podwyższone możliwości bojowe do prowadzenia działań bojowych. Jedną salwą swoich rakiet operacyjno-taktycznych i taktycznych z ładunkiem jądrowym armia może skutecznie obezwładnić do trzech dywizji przeciwnika. Ogólna waga salwy ogniowej i jej wszystkich środków zwiększyła się 10 razy, a możliwości walki z lotnictwem około 60-80 razy.

W wyniku wyposażenia wojsk frontu i armii w dużą ilość nowych rodzajów broni i techniki bojowej ich operacje zaczepne, jak i operacje związków jednonarodowego składu będą się charakteryzować: wysoką manewrowością i napięciem działań bojowych na ziemi i w powietrzu; różnorodnością stosowanych form rozbicia przeciwnika; nieustanną walką o inicjatywę i uprzedzenie przeciwnika w działaniach; dużym zużyciem środków materiałowych i koniecznością szybkiego odtworzenia masowych strat w si-

le żywej, uzbrojeniu i technice bojowej. Natarcie będzie prowadzić się na oddzielnych kierunkach, równocześnie na różnej głębokości w zależności od włamań walczących stron i będzie nosić ogniskowy charakter. Wszystko to powinno być wzechstronnie uwzględnione przy określaniu sposobu prowadzenia operacji i rozwiązywaniu innych zagadnień jej przygotowania.

4. Sposoby prowadzenia operacji zaczepnej

Pod pojęciem "sposób prowadzenia operacji" rozumie się określony układ użycia sił i środków frontu /armii/ do osiągnięcia celów. Sposób ten stanowi główną treść /ideę/ zamiaru dowódcy do operacji. Dlatego też wybór optymalnego sposobu prowadzenia operacji, tj. takiego sposobu, ażeby siły i środki frontu /armii/ w konkretnej sytuacji zostały wykorzystane jak najbardziej efektywnie posiada pierwszorzędne znaczenie.

Niekiedy zdarza się spotkać fakt, że pojęcie "sposoby prowadzenia operacji" utożsamia się z innym pojęciem - "sposoby rozbicia zgrupowań przeciwnika". Tego analogicznego, ale nie jednakowego pojęcia w żadnym przypadku nie należy utożsamiać. Pod pojęciem "sposób rozbicia zgrupowań" przyjęto rozumieć również kolejność użycia sił i środków frontu /armii/, ale do wykonania tylko oddzielnych /pośrednich lub kolejnych/ zadań operacji na określonym kierunku /kierunkach/, zgodnie z wybranym sposobem prowadzenia operacji. Wybrany sposób rozbicia zgrupowania przeciwnika stanowi główną treść /ideę/ zamiaru decyzji dowódcy do rozbicia określonego zgrupowania przeciwnika na początku operacji lub w toku jej prowadzenia.

Nietrudno zauważyć, że sposoby prowadzenia operacji i sposoby rozbicia zgrupowań przeciwnika są wzajemnie powiązane, na ile jeden i drugi uzależniają użycie jednych i tych samych sił oraz środków w operacji do wykonania postawionych w niej zadań i celów. Jednak należy przy tym podkreślić, że wybrany sposób prowadzenia operacji ma decydujące znaczenie przy wyborze sposobów rozbicia zgrupowania przeciwnika. Sposoby rozbicia zgrupowań przeciwnika powinny w swoim całościowym doprowadzić do realizacji sposobu prowadzenia operacji, tj. do osiągnięcia ostatecznych celów.

Chcąc wybrać optymalny sposób prowadzenia operacji, lub sposób rozbicia zgrupowania przeciwnika, konieczne jest zacząć od zamiaru operacji strategicznej /frontowej/, bojowych możliwości sił i środków, którymi rozporządza front /armia/, bojowych możliwości i prawdopodobnego charakteru działań przeciwnika, jak również uwzględniać warunki TDW i czynnik czasu. Podstawowymi sposobami prowadzenia frontowych /armijnych/ operacji zaczepnych, zarówno z użyciem, jak i bez użycia broni jądrowej, są:

- po pierwsze - to wykonanie uderzeń na kilku kierunkach z rozwinięciem powodzenia w głąb i w stronę skrzydeł, rozcięcie przeciwnika i rozbicie go częściami. Zastosowanie tego sposobu prowadzenia operacji narusza spójność i operacyjną stałość zgrupowań przeciwnika, wiąże ich manewr, zmusza przeciwnika do rozpylenia wysiłku według kierunków, utrudnia mu wybór zgrupowań i obiektów do uderzeń jądrowych. Równocześnie ten sposób ułatwia ekrytość przygotowania operacji przez nasze wojska oraz sprzyja osiągnięciu zaskoczenia;

- po drugie - sposób prowadzenia operacji polega na wykonaniu uderzeń na zbieżnych kierunkach oraz zniszczeniu głównego zgrupowania przeciwnika. To może mieć miejsce, na przykład, w sytuacji, kiedy główne siły przeciwdziałającego przeciwnika znajdują się niedaleko, a większych odwodów na kierunkach uderzeń naszych wojsk nie ma lub przy dogodnym przebiegu linii frontu. Wykonanie uderzeń ze zbieżnych kierunków, jak potwierdza doświadczenie wojny i ćwiczeń, jest najbardziej efektywnym sposobem działań w celu rozbicia przeciwnika w operacji zaczepnej, ponieważ zabezpiecza ono nie tylko szybkie przeniknięcie w głąb ugrupowania przeciwnika, okrążenie głównego zgrupowania jego wojsk oraz izolację odwodów, ale stwarza warunki do rozcięcia i zniszczenia tych sił częściami. Przy tym jednak okrążenie i zniszczenie przeciwnika, z reguły, powinno być prowadzone równocześnie;

- treścią trzeciego sposobu działań jest wykonanie uderzenia na jednym kierunku oraz rozwinięcie powodzenia w głąb i w stronę skrzydeł z odcięciem głównych zgrupowań przeciwnika od pozostałych sił z zadaniem kolejnego ich zniszczenia. Taki sposób może znaleźć zastosowanie podczas natarcia na nadmor -

skim kierunku, w górach i innych rejonach, gdzie znajdują się naturalne przeszkody, do których mogą być przyparte odcięte zgrupowania przeciwnika, a następnie zniszczone. Na przykład, podczas prowadzenia operacji zaczepnej na nadmorskim kierunku może okazać się celowe wykonanie uderzenia z rejonu oddalonego od wybrzeża z zadaniem wyjścia wojsk do morza, odcięcia nadmorskiego zgrupowania przeciwnika od baz zaopatrzenia, punktów dowozu i ewakuacji wojsk drogą morską, okrążenia i zniszczenia go samodzielnie lub wspólnie z sąsiednim frontem lub armią.

W sprzyjających warunkach możliwe jest zastosowanie wyżej wymienionych sposobów w różnym powiązaniu w ramach jednej operacji. Na przykład wykonanie zadania bliższego może być realizowane poprzez działania okrążające, a zadanie dalsze - uderzeniami na kilku kierunkach w celu rozcięcia, a następnie okrążenia. Jedną z najważniejszych części składowych jakiegokolwiek sposobu prowadzenia operacji jest jądrowe i ogniowe lub tylko ogniowe obezwładnienie przeciwnika. W zależności od sposobu prowadzenia operacji zaczepnej i możliwości utworzenia niezbędnej przewagi nad przeciwnikiem w siłach i środkach na wybranych kierunkach uderzeń, front może wykonywać uderzenie na dwóch i więcej kierunkach, armia - na 1-2 kierunkach.

Najważniejszy z tych kierunków będzie kierunek głównego uderzenia. Kierunki innych uderzeń wybiera się w interesach kierunku głównego oraz do rozbicia głównego zgrupowania przeciwnika.

Niezależnie od sposobu prowadzenia operacji zaczepnej, jeśli działania prowadzone są z użyciem broni jądrowej, rozbicia przeciwnika zazwyczaj dokonuje się metodą równoczesnego obezwładnienia jego głównych zgrupowań znajdujących się w pierwszym rzucie uderzenia, a następnie ich zniszczenia poprzez kolejne uderzenia bronią jądrową i klasycznymi środkami rażenia, zdecydowanym natarciem wojsk, śmiałym użyciem desantów powietrznych i morskich. Podczas prowadzenia działań bojowych z użyciem tylko klasycznych środków rażenia, rozbicia przeciwnika najczęściej dokonuje się kolejno. Przy tym sposobie szczególnego znaczenia nabiera prawidłowy wybór obiektów, które należy niszczyć w pierwszej kolejności, szybkie rozbicie głównych zgrupowań pierwszego rzutu przeciwnika i szybkie rozwinięcie osiągniętego przy tym powodzenia.

5. Wybór kierunku głównego uderzenia i operacyjne ugrupowanie wojsk frontu /armii/

W ścisłym związku z określeniem sposobu prowadzenia operacji zaczepnej znajduje się wybór kierunku głównego uderzenia, tj. pasa terenu, na którym ześrodkowuje się główny wysiłek nacierających wojsk frontu /armii/, jak również stwarza się i stale utrzymuje przewagę w siłach i środkach nad przeciwnikiem. Przy wyborze kierunku głównego uderzenia należy dążyć do tego, ażeby zabezpieczyć sobie dogodne warunki do ześrodkowania, rozwinięcia i efektywnego użycia wojsk, sił i środków, szybkie wyjście w rejony, których opanowanie doprowadzi do załamania obrony przeciwnika oraz operacyjnej trwałości głównych zgrupowań jego wojsk, jak również możliwość rozbicia najbardziej ważnych zgrupowań oraz wykonania postawionych zadań w określonych terminach. Przy tym celowe jest, ażeby kierunek ten przecho- dził przez słabe miejsca ugrupowania operacyjnego przeciwnika oraz wyprowadzał następnie na tyły jego sił głównych. Równocześnie z tym w szeregu przypadków, szczególnie w warunkach użycia broni jądrowej, główne uderzenie może być wykonywane bez - pośrednio na główne zgrupowanie wojsk przeciwnika w celu jego rozcięcia i rozbicia częściami.

Kierunek głównego uderzenia określa się na całą głębokość operacji lub tylko na głębokość zadania bliższego. W toku operacji może on ulegać zmianie w zależności od konkretnie powstającej sytuacji.

Do prowadzenia operacji zaczepnej frontu wojska, siły i środki rozdziela się według kierunków, tworzy się zgrupowania i ich operacyjne ugrupowanie, które powinno zapewnić: pomyślnie prowadzenie działań bojowych z użyciem i bez użycia broni jądrowej; skupienie wysiłku na wybranych kierunkach i zgrane użycie rodzajów wojsk i wojsk specjalnych, jak również możliwość szybkiego manewru siłami i środkami tak wewnątrz zgrupowań, jak i między nimi oraz niezawodne dowodzenie wojskami.

Przy tworzeniu zgrupowań uderzeniowych, szczególnie głównego zgrupowania uderzeniowego, niewskazane jest przemieszczanie wojsk różnej narodowej przynależności. Lepiej i szybciej rozwiązuje się zagadnienia współdziałania, zabezpieczenia oraz dowodzenia wojskami wewnątrz jednorodnych /jednonarodowych/ zgrupowań.

W skład głównego zgrupowania uderzeniowego włącza się większą część pancernych i zmechanizowanych dywizji, jak również związki i jednostki rodzajów wojsk i wojsk specjalnych, wojska powietrzne, a na nadmorskich kierunkach również desanty morskie. Wojska, działające na kierunku głównego uderzenia wspiera się podstawowymi siłami lotnictwa frontowego i armijnego, jak również zabezpiecza się poprzez działania większości jednostek specjalnych wojsk frontowego i armijnego podporządkowania.

Operacyjne ugrupowanie frontu do operacji zaczepnej zazwyczaj włącza pierwszy i drugi rzut, a przy dostatecznej ilości sił lub braku drugiego rzutu - odwód ogólnowojskowy. Ponadto elementami ugrupowania operacyjnego są zgrupowania wojsk rakietowych, wojsk OPL, frontowego i armijnego lotnictwa, taktycznych desantów /na kierunku nadmorskim - nadmorskich/, armijne odwody przeciwpancerne, ruchome oddziały zaporowe, zgrupowania i odwody wojsk specjalnych, jak również tyły armijne.

II. PRZYGOTOWANIE OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU /ARMII O KOALICYJNYM SKŁADZIE/

Podczas przygotowania operacji zaczepnej frontu /armii/ o koalicyjnym składzie stosuje się w zasadzie te same przedsięwzięcia, co i w jednonarodowym froncie /armii/. Najważniejszymi spośród nich są: przyjęcie decyzji i postawienie zadań wojskom, planowanie operacji, przygotowanie rejonu wyjściowego do natarcia, organizacja i prowadzenie pracy politycznej, organizacja wszystkich rodzajów zabezpieczenia oraz dowodzenia wojskami.

Objętość i kolejność wykonania wymienionych przedsięwzięć określa dowódca w zależności od warunków przygotowania operacji, a przede wszystkim od usytuowania i stanu wojsk frontu /armii/ oraz postawionych im zadań, działań przeciwnika, charakteru TDW i innych czynników. Różnice tych warunków odbijają się na objętości, treści i sposobach realizacji przedsięwzięć związanych z przygotowaniem operacji. W tym wszystkim największy wpływ, z reguły, na czas, którym będzie dysponował front /armia/ na przygotowanie operacji. Bitwę, bój, wygrywa obecnie przede wszystkim ten, kto uprzedzi przeciwnika w wykonaniu ją-

drowego i ogniowego uderzenia, w rozwinięciu wojsk oraz w wykonaniu szybkiego manewru.

Pierwsze operacje przygotowuje się zazwyczaj zawczasu /w okresie pokoju/. Jednak z chwilą ich rozpoczęcia sytuacja może bardzo szybko zmienić się. W związku z tym trzeba będzie w krótkim czasie od nowa wykonywać część lub większość zadań dotyczących przygotowania operacji. Kolejne operacje będzie przygotowywać się, z reguły, w toku poprzedzających działań bojowych i często bez jakichkolwiek pauz operacyjnych. Dlatego też w każdych warunkach sytuacji całą działalność dowódców i sztabów odnośnie przygotowania operacji powinna cechować wysoka operatywność i ukierunkowanie, głębokie przewidywanie prawdopodobnego rozwoju przedwojennej sytuacji oraz w toku działań bojowych, jak również umiejętność wykonania całego zakresu prac w krótkim terminie oraz zabezpieczenie podległym wojskom maksimum czasu na bezpośrednie ich przygotowanie do działań bojowych. Wszelkie, głęboko przemyślane i dokładnie wykonane przygotowanie operacji w dużym stopniu przesądza o jej powodzeniu. W tym przypadku koniecznie należy pamiętać i kierować się wskazaniem W.I. Lenina o tym, że "Każda bitwa włącza w siebie abstrakcyjną możliwość porażki i nie ma innego sposobu zmniejszenia tej możliwości, jak należyte przygotowanie bitwy"/Lenin W. PZD, t. 6, s. 137/.

Metody pracy dowódców i sztabów podczas przygotowania operacji zaczepnej określa konkretna sytuacja oraz ustalone terminy gotowości wojsk do wykonania zadań bojowych. W przypadku posiadania dostatecznej ilości czasu, praca odnośnie przyjęcia decyzji, postawienia zadań wojskom oraz planowania operacji realizuje się kolejno, zarówno wewnątrz każdej instancji, jak i między nimi. W tym przypadku zadania armiom i innym wojskom podporządkowania frontowego stawia się dopiero wtedy, gdy zostanie w zasadzie zakończone planowanie operacji frontowej, a dywizjom - po zakończeniu planowania armijnych operacji itd.

W warunkach ograniczonego czasu podstawową metodą pracy dowódców i sztabów będzie metoda równoległa, polegająca na równoczesnej pracy we wszystkich ogniwach od frontu do jednostki. Przy tej metodzie pracy niższe instancje przystępują do przyjęcia decyzji i planowania na podstawie oddzielnych wstępnych

zarządzeń starszego przełożonego i kontynuują je, nie oczekując pełnego zakończenia planowania na wyższych szczeblach dowodzenia.

Jak potwierdzają doświadczenia z ćwiczeń, równoległa metoda pracy w porównaniu z metodą kolejną pozwala 2-3-krotnie skrócić czas niezbędny na przyjęcie decyzji, opracowanie planów i doprowadzenie zadań do wojsk. Dlatego też w związku ze zwiększonym zakresem zadań, realizowanych podczas przygotowania operacji oraz tendencjami skrócenia terminów na ich wykonanie, w praktyce operacyjnego przygotowania coraz bardziej szerokie zastosowanie znajduje metoda równoległej pracy.

1. Podjęcie decyzji i postawienie zadań wojskom

Podstawą do realizacji wszystkich przedsięwzięć dotyczących przygotowania operacji jest decyzja dowódcy. Dowódca frontu /armii/ podejmuje decyzję na operację osobiście /jednoosobowo/, opierając się na głębokim wyjaśnieniu otrzymanego zadania, wytycznych kierownictwa politycznego oraz Naczelnego Dowódcy. Następnie uwzględnia stan SZ swego kraju, osiągnięte uzgodnienia z narodowymi dowództwami innych państw koalicji, dotyczących składu i sposobu bojowego użycia ich wojsk w operacji frontu, jak również wyniki dokładnej analizy sytuacji. Ponadto wykorzystuje przygotowane przez sztab, szefów rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb obliczenia i propozycje. Decyzje do pierwszych operacji dla sojusznicznych armii mogą być podejmowane przez sztaby generalne poszczególnych zaprzyjaźnionych państw.

Podczas wyjaśnienia zadania i oceny sytuacji, równoległe z innymi zagadnieniami, dowódca określa rolę i miejsce frontu /armii/ w składzie koalicji na TDW, warunki współdziałania, zabezpieczenia i dowodzenia zgrupowaniami /ZT/ sojusznicznych wojsk, wchodzących w skład frontu /armii/, jak również przewiduje prawdopodobne warianty wzajemnego podporządkowania między frontami /armiami/ zgrupowań i ZT sojusznicznych wojsk w toku operacji.

W decyzji do operacji zaczepnej określa się: zamiar operacji, zadania wojsk i zasady ich współdziałania, zabezpieczenia działań bojowych oraz dowodzenia. Podstawę decyzji stanowi za -

miar operacji, który określa sposób rozbicia głównego zgrupowania przeciwnika, kolejność jego obezwładnienia ogniem i bronią jądrową, kierunek głównego i innych uderzeń oraz operacyjne ugrupowanie wojsk.

Zgodnie z zamiarem operacji określa się zadania dla wojsk frontu i armii. Przy tym treść zadań dla wojsk, niezależnie od ich narodowej przynależności, określa się biorąc za podstawę jednakowe normy operacyjno-taktyczne.

Armii ogólnowojskowej /pancernej/ pierwszego rzutu określa się:

- skład bojowy i środki wzmocnienia, cel operacji, kierunek głównego i innych uderzeń;
- bliższe i dalsze zadanie;
- zadania na pierwsze uderzenie jądrowe frontu oraz zadania na pierwszą dobę natarcia, ilość wydzielonych na operację rakiet jądrowych i innych ładunków;
- rezerwa lotnictwa frontu i lotnictwa wsparcia armii, przeznaczony do lotniczego wsparcia wojsk;
- zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi;
- czasy gotowości wojsk do natarcia.

Ponadto mogą być określone obiekty przeciwnika w pasie armii, obezwładniane bronią jądrową według planu starszego dowódcy, rejon wyjściowy do natarcia, kolejność jego zajęcia i rozbudowy; odcinki przełamania, czas trwania i układ ataku; gęstość artylerii; sposób organizacji OPL, operacyjnej osłony i zadania odnośnie odparcia prawdopodobnego napadu przeciwnika.

Przy określaniu zadań DZ /DPanc/ pierwszego rzutu podaje się: środki wzmocnienia, kierunek natarcia, zadanie bliższe, następne i dnia, a niekiedy i rubież, która powinna być uchwycona przez OW:

- ilość przydzielonych rakiet, ładunków jądrowych i klasycznych.

Ponadto może być podane orientacyjne zadanie na następną dobę:

- zadanie do udziału w pierwszym uderzeniu jądrowym;
- sposób użycia w pasie dywizji broni jądrowej przez starszego dowódcę;
- rejon wyjściowy, kolejność jego zajęcia i przygotowania;

- odcinek przełamania;
- układ ogniowego przygotowania i wsparcia ataku;
- gęstości artylerii;
- przydzielony resurs lotnictwa armijnego.

Armii /dywizji/ drugiego rzutu określa się:

- skład bojowy, środki wzmocnienia i kolejność ich podporządkowania;
- rejon ześrodkowania, sposób jego zajęcia i przygotowania;
- pas /drogi/ wyjścia, rejony /rubieże/ i czas wprowadzenia do bitwy /walki/;
- kierunek uderzenia i przypuszczalne zadania.

Oprócz tego może być podana ilość rakiet, ładunków jądrowych i klasycznych, przydzielonych na operację /walkę/, resurs wylotów lotnictwa frontowego i armijnego, wydzielanego do lotniczego wsparcia wojsk;

- sposób użycia wojsk raketowych w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu oraz artylerii w ogniowym obezwładnieniu przeciwnika w interesach wojsk pierwszego rzutu,

Wojskom raketowym frontu i armii określa się:

- obiekty obezwładnienia w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu;
- ilość i moc używanych ładunków jądrowych, współrzędne celów każdego obiektu, jak również rodzaje wybuchów jądrowych, rejony startowe, kolejność ich zajęcia i przygotowania do rozpoczęcia operacji, kolejność zmian w toku operacji oraz zabezpieczenie w rakiety;
- przedsięwzięcia dotyczące utrzymywania stałej gotowości bojowej ZT i jednostek do wykonania uderzeń.

Artylerii frontu i armii określa się:

- zadania ogniowego obezwładnienia przeciwnika;
- podział związków /jednostek/ artyleryjskich na wzmocnienie armii /dywizji/ pierwszego i drugiego rzutu, gęstość artylerii, czas i układ artyleryjskiego przygotowania ataku, sposób artyleryjskiego wsparcia ataku i natarcia wojsk w głębi;
- zadania oraz obezwładnienie przeciwnika przy wprowadzeniu do bitwy drugiego rzutu;
- sposób użycia zgrupowań /związków/ artylerii drugich rzutów /odwodów/ w artyleryjskim przygotowaniu i wsparciu ataku wojsk pierwszego rzutu;

- ilość pocisków przydzielonych artylerii. Oprócz tego armia określa jeszcze skład artylerii, zadania i stanowiska ogniowe armijnej grupy artylerii oraz grupy artylerii raketowej.

Armii lotniczej określa się:

- zadania do wykonania w pierwszym uderzeniu jądrowym;
- obiekty obezwładnienia, zadania wykonywane w operacji powietrznej WL podczas przygotowania i w toku operacji frontowej;
- sposób wsparcia armii ogólnowojskowych i pancernych /korpusów armijnych/, desantów powietrznych i morskich;
- reśurs lotny oraz przydzielane na operację rakiety lotnicze i ładunki jądrowe;
- podział lotniczych ładunków jądrowych oraz reśursu lotnego według zadań;
- siły przeznaczone do dyżurów bojowych, skład odwodu samolotów nosicieli broni jądrowej;
- organizacja dowodzenia lotnictwem i czasy gotowości.

Związkom i jednostkom lotnictwa frontowego, dokonującym wsparcia lotniczego armii ogólnowojskowej /pancernej/, określa się:

- zadania w toku operacji, obiekty i sposób działań podczas lotniczego przygotowania ataku, wsparcia ataku oraz natarcia wojsk w głębi;
- przedsięwzięcia w sprawie zabezpieczenia bezpieczeństwa przelotu lotnictwa nad ugrupowaniem bojowym własnych wojsk;
- czas i sposób wywołania lotnictwa;
- miejsca rozwijania stanowisk dowodzenia.

Jednostkom lotnictwa armijnego, przekazywanym w operacyjne podporządkowanie dowódcom armii, określa się:

- czas przejścia w operacyjne podporządkowanie;
- zadania odnośnie lotniczego wsparcia natarcia wojsk; desantowania taktycznych desantów powietrznych, przewozu wojsk i zapasów środków materiałowych drogą powietrzną;
- wydzielony reśurs lotny i jego podział według głównych zadań;
- lotniska /lądowiska/ bazowania;
- organizacja współdziałania z dywizjami zmechanizowanymi /pancernymi/;
- przedsięwzięcia dotyczące zabezpieczenia działań bojowych i bezpieczeństwa przelotu nad ugrupowaniem bojowym własnych wojsk;
- organizacja dowodzenia.

Wojskom OPL określa się:

- jakie zgrupowania wojsk i jakie obiekty powinny być osłonięte z powietrza;
- sposób odparcia uderzeń przeciwnika powietrznego;
- stanowiska ogniowe oraz sposób ich zajęcia i przygotowania;
- sposób przesuwania się w toku operacji;
- współdziałanie z lotnictwem myśliwskim armii lotniczej oraz ze zgrupowaniami /związkami/ wojsk OPK;
- skład sił dyżurnych;
- ilość przydzielonych rakiet przeciwlotniczych i amunicji przeciwlotniczej;
- terminy gotowości.

Desantomu powietrznemu określa się:

- skład, środki wzmocnienia, rejon i czas desantowania, zadania bojowe po zrzucie /wysadzeniu/, jak również podaje się: rejon wyjściowy do desantowania, sposób i czas jego zajęcia oraz przygotowania;
- skład lotnictwa, wyznaczony do zabezpieczenia desantowania, pas przelotu desantu, sposób wykonania uderzeń jądrowych i ogniowych w celu obezwładnienia przeciwnika w pasie przelotu i w rejonie desantowania po zrzucie /wysadzeniu/ oraz osłonięcie go od uderzeń przeciwnika z powietrza;
- organizacja dowodzenia.

Desantomu morskemu określa się:

- skład, środki wzmocnienia, czas, rejony, odcinki, punkty i sposób wysadzenia, zadanie bliższe i dalsze oraz czas gotowości.

Oprócz tego podaje się: skład wysadzanych sił, rejony zesrodzkodowania, punkty załadowania i wyładowania, jak również podział sił i środków desantu na rzuty, rejony, odcinki i punkty załadowania /wyładowania/, czas załadowania /zaokrętowania/ na środki desantowo-transportowe:

- obiekty przeciwnika, obezwładniane bronią jądrową i klasycznymi środkami frontu, armii i marynarki wojennej;
- sposób współdziałania i rubieże spotkań z wojskami frontu i armii, w których interesach wysadza się desant morski;
- główne obiekty lub punkty wysadzenia, uchwytywane przez desant powietrzny oraz rubież połączenia się z nim;

- sposób osłony z powietrza i z morza podczas załadowania, przejścia przez morze oraz przy wysadzeniu;
- przedsięwzięcia dotyczące obezwładnienia przeciwdesantowej obrony i wykonania przejść w wodzie oraz na brzegu;
- organizacja dowodzenia, oznakowania i łączności.

Odwodom określa się: skład, rejony rozmieszczenia, sposób i kierunki /drogi/ przesunięcia w toku natarcia oraz zadania, do których wykonania konieczne należy być gotowym. Odwodowi ppanc i OZap, oprócz tego, podaje się rubieże ogniowe /rozwiązania i minowania/.

Dowódca określa również zadania pracy politycznej i daje wytyczne dotyczące organizacji i wykonania partyjno-politycznych przedsięwzięć odnośnie moralno-politycznego i psychologicznego przygotowania stanu osobowego do oczekującej operacji.

Dowódca w swoich wytycznych dla szefa sztabu, szefów rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb, określa kolejność planowania oraz przedsięwzięcia dotyczące utrzymania gotowości bojowej wojsk, organizacji wszechstronnego zabezpieczenia, dowodzenia wojskami, jak również organizacji kontroli przygotowania wojsk do wykonania zadania bojowego.

Główne zagadnienia decyzji znajdują swoje odbicie w formie graficznej na mapie decyzji z krótką pisemną legendą. Te dokumenty opracowuje się w zasadzie w toku pracy dowódcy podczas podejmowania decyzji.

2. Planowanie operacji

Planowanie operacji zaczyna się równocześnie z przyjęciem decyzji. Na podstawie decyzji dowódcy sztab z udziałem szefów rodzajów wojsk, wojsk specjalnych, rodzajów wojsk i służb; kwartiermistrza - zastępcy dowódcy, jak również przedstawicieli dowództwa sojuszniczego państwa /państw/, których wojska wchodzi w skład frontu /armii/, opracowuje plan operacji, w którym detalizuje się decyzję i ustala się kolejność, sposoby i terminy wykonania zadań przez wojska, organizację jądrowego i ogniowego obezwładnienia przeciwnika, rozdziela się wysiłki wojsk oraz środki materiałowe według zadań i kierunków natarcia; określa się sposób współdziałania, przedsięwzięcia odnośnie wszystkich rodzajów zabezpieczenia itp.

Planowanie operacji zaczepnej wykonuje się według zadań. Najbardziej szczegółowo opracowuje się pierwsze uderzenie jądrowe, działania wojsk na głębokość zadania bliższego, a szczególnie na pierwszy dzień natarcia. Działania wojsk armii na głębokość zadania bliższego zazwyczaj planuje się według dni operacji.

Planowanie pierwszych armijnych operacji i działań bojowych ogólnowojskowych związków, lotnictwa oraz sił marynarki wojennej sojusznicznych państw, przekazywanych do koalicyjnego frontu, dokonuje się w sojusznicznych sztabach generalnych na podstawie wytycznych własnego kierownictwa polityczno-wojskowego oraz zadań postawionych na operację.

Planowanie, jako proces twórczy, powinno zaczynać się od obiektywnej oceny sytuacji, dokładnych kalkulacji i prawdopodobnych wariantów rozpoczęcia operacji, sposobów jej prowadzenia oraz charakteru działań przeciwnika, kończyć zaś powinno się sporządzeniem planu operacji zaczepnej. Formy planów operacji frontu /armii/ obecnie są jednakowe we wszystkich armiach państw - uczestników Układu Warszawskiego. Według doświadczeń wspólnych ćwiczeń, plan operacji frontowej zazwyczaj opracowuje się w roboczym języku, przyjętym w danym koalicyjnym frontie oraz w języku /w językach/ sojusznicznych armii, wchodzących w skład tego frontu. Plan operacji zaczepnych sojusznicych armii, wchodzących w skład frontu - w języku roboczym frontu i w języku narodowym danej armii.

Plan operacji opracowuje się jeden zarówno do działań wojsk z użyciem broni jądrowej, jak i tylko klasycznych środków. To wynika z jednolitych celów operacji, kierunków uderzeń - głównego i innych, zadań bojowych, ugrupowania operacyjnego, jak również z jednolitego systemu współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia. Składa się on z szeregu dokumentów, z których najważniejszymi są: plan operacji na mapie /jako oddzielny dokument/; plan pierwszego uderzenia jądrowego; plan działań bojowych armii lotniczej; plan bojowego wykorzystania wojsk rakietowych i artylerii; plan OPL; plan pracy politycznej; plan współdziałania; plan rodzajów zabezpieczenia bojowego i specjalnego; plan operacyjnej osłony i rozwinięcia wojsk frontu w rejonie wyjściowym do natarcia; plan tyłowego zabezpieczenia;

plan organizacji dowodzenia oraz inne dokumenty. Ilość i treść dokumentów, stanowiących plan operacji, określa się w każdym przypadku w zależności od sytuacji.

Plan operacji na mapie przedstawia sobą szczegółowo opracowaną decyzję dowódcy frontu /armii/ ze szczegółową legendą, niezbędnymi kalkulacjami i uzasadnieniami; dlatego też staje się on jakościowo nowym dokumentem w stosunku do decyzji.

Podczas sporządzania planu operacji, graficznie na mapie pokazuje się: zadanie bliższe, zadanie dalsze frontu i armii oraz ich operacyjne ugrupowanie w położeniu wyjściowym, kierunek głównego i innych uderzeń; zadania, wykonywane przez siły i środki starszego dowódcy w interesach frontu /armii/; ugrupowanie wojsk podczas wychodzenia na rubież zadania bliższego i dalszego; rubież wyjścia wojsk armii według dni operacji/na głębokość zadania bliższego/; odcinki przełamania obrony przeciwnika; zadania i obiekty do użycia broni jądrowej; rubież rozgraniczenia stref wykonania uderzeń środkami strategicznymi i operacyjno-taktycznymi; zadania podległych zgrupowań /związków/, terminy i sposoby ich wykonania, rubież, które powinny być umocnione w toku operacji w celu odparcia przeciwuderzeń przeciwnika i osłony własnych zgrupowań uderzeniowych; drogi /pas/ wyjścia, rubież i czas wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu; skład, narodowa przynależność oraz zadania użycia desantów powietrznych i morskich; miejsca stanowisk dowodzenia frontu i armii /związków/ do rozpoczęcia operacji i w toku działań bojowych; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi; główne zagadnienia współdziałania oraz zabezpieczenia bojowego działań.

W legendzie do planu operacji ujmuje się:

- wnioski z oceny przeciwnika oraz jego prawdopodobne zamiary, cel i zamiar operacji;
- sposób działań wojsk frontu /armii/ w zależności od prawdopodobnych warunków rozpoczęcia i prowadzenia działań bojowych;
- skład bojowy frontu /armii/, ilość i terminy dostawy oraz podziału ładunków jądrowych według zadań i między zgrupowania /związki/;
- rozdział środków wzmocnienia oraz rezerwy lotniczego;
- stosunek sił i środków stron /ogólny/ i według kierunków;

- gęstości sił i środków na odcinkach przełamania obrony przeciwnika;
- sposób osłony wyjścia i rozwinięcia wojsk w rejonie wyjściowym;
- sposób zabezpieczenia bezpieczeństwa wojsk podczas wykonania uderzeń jądrowych;
- sposób współdziałania wojsk oraz wszechstronnego zabezpieczenia ich działań bojowych;
- stan, dostawę oraz rozdział środków materiałowych;
- sygnały dowodzenia wojskami i inne zagadnienia w zależności od charakteru zadań bojowych oraz warunków ich wykonania.

Planowanie pierwszego uderzenia jądrowego określa jego cel i zadania, stopień obezwładnienia każdego z obiektów, potrzebną ilość i moc ładunków jądrowych, rodzajów wybuchów jądrowych, najbardziej dogodnych nosicieli broni jądrowej oraz sposób ich działań, jak również ustalenie jednolitej numeracji obiektów /celów/ przeciwnika. Przewiduje się również wykonanie przedsięwzięć w celu zabezpieczenia stałej gotowości środków jądrowych i określa się sposób wykonania pierwszego uderzenia jądrowego po określonym etapie prowadzenia operacji z wykorzystaniem tylko broni klasycznej.

W związku z tym, że ładunki jądrowe przechowuje się tylko w specjalnych radzieckich bazach raketowo-technicznych i lotniczo-technicznych, podczas planowania i organizacji pierwszego uderzenia jądrowego powinny być szczegółowo uzgodnione, między radzieckim dowództwem a wojskami sojusznymi, zagadnienia rozmieszczenia, przesunięcia PTRB oraz sposób przekazania ładunków jądrowych.

Plan pierwszego uderzenia jądrowego frontu opracowuje grupa planowania jądrowego pod bezpośrednim kierownictwem szefa sztabu frontu, wykonuje się go na mapie z załączeniem legendy oraz grafiku wykonania tego uderzenia.

Plan osłony operacyjnej i rozwinięcia wojsk frontu /armii/ w rejonie wyjściowym do natarcia, opracowywany jest przez sztab frontu /armii/, zazwyczaj w formie graficznej na mapie w skali 1:200 000 z legendą. Na mapie pokazuje się: punkty stałej dyslokacji lub rejonu ześrodkowania /na sygnał alarmu/ alarmowe związków i sztabów:

- rejonny wyjściowy wojsk zgodnie z decyzją na operację oraz operacyjnym ugrupowaniem frontu /armii/, drogi, terminy i kolejność wyjścia na nie, skład oraz rozmieszczenie sił i środków, wydzielonych do osłony z zajęciem wyznaczonej rubieży lub pozycji, drogi i terminy wyjścia na nie;
- charakter inżynierskiej rozbudowy rejonów, rubieży i pozycji, inżynierskie zabezpieczenie wyjścia i rozwinięcia wojsk w rejonach wyjściowych, rubieżę przygotowania /ustawienia/ inżynierskich przeszkód i zniszczeń; organizacji służby porządkowej - wartowniczej i regulacji ruchu.

W legendzie do planu mogą być zawarte: wnioski z oceny przypuszczalnego charakteru działań przeciwnika w zakresie wyjścia i rozwijania wojsk frontu /armii/ według najbardziej prawdopodobnych kierunków jego uderzeń:

- skład i zadania sił, wydzielonych do osłony, kalkulacja czasu na ich wyjście;
- zadania sił głównych podczas odpięcia nagłego napadu przeciwnika oraz rozliczenie czasu na ich wyjście i rozwinięcie w rejonie wyjściowym;
- wyliczenia odnośnie inżynierskiego zabezpieczenia wyjścia związków i jednostek do rejonu wyjściowego, przedsięwzięcia dotyczące organizacji służby porządkowej, zabezpieczenia oraz dowodzenia wojskami.

Ponadto w planie przewiduje się również sposób wyjścia związków i zgrupowań, przybywających w skład frontu z głębi, określa się im pasy lub drogi wyjścia w rejonny ześrodkowania.

3. Organizacja współdziałania

Jednym z ważniejszych przedsięwzięć przygotowania wojsk do wykonania zadań podczas operacji jest organizacja współdziałania. Bez dokładnego uzgodnienia różnych działań według swego przeznaczenia i narodowej przynależności sił i środków, uczestniczących w operacji, powodzenie natarcia jest niemożliwe.

Współdziałanie ma na celu zabezpieczyć najbardziej pełne wykorzystanie możliwości wszystkich sił i środków do skutecznego jądrowego i ogniowego obezwładnienia przeciwnika, szybkiego rozbicia jego głównych zgrupowań oraz wykonania zadań operacji.

Organizacja współdziałania armii /dywizji/ pierwszego rzutu z wojskami raketowymi i lotnictwem w okresie wykonania pierwszego uderzenia jądrowego oraz działań po uderzeniu. Dowódca frontu określa czas wykonania uderzeń jądrowych różnymi siłami i środkami, czas i układ ogniowego przygotowania, wyjście i rozwinięcie pierwszego rzutu sił głównych podczas przejścia do natarcia, jak również ustala środki bezpieczeństwa wojsk na wypadek uderzeń jądrowych przeciwnika.

Współdziałanie między armiami /dywizjami/ pierwszego rzutu organizuje się przede wszystkim w interesie armii /dywizji/ nacierającej na kierunku głównego uderzenia. Przy tym najbardziej szczególnie uzgadnia się: sposób rozwinięcia w rejonach wyjściowych i przejście wojsk do natarcia, jak również ich wspólne działania podczas przełamania obrony, opanowania ważnych rejonów i obiektów przeciwnika, rozbicie jego zgrupowań w bitwie spotkaniowej, podczas ich okrążenia i zniszczenia.

Przy organizacji współdziałania między wojskami pierwszego i drugiego rzutu uzgadnia się:

- sposób użycia wojsk raketowych i artylerii drugiego rzutu do jądrowego i ogniowego obezwładnienia przeciwnika w interesach wojsk pierwszego rzutu;
- obiekty, sposób i czas wykonania uderzeń jądrowych środkami wojsk pierwszego rzutu na kierunku wprowadzenia do bitwy /boju/ drugiego rzutu;
- działania wojsk pierwszego rzutu w celu zabezpieczenia rozwinięcia i wprowadzenia drugiego rzutu do bitwy, sposoby ich wspólnych działań podczas rozbicia przeciwnika - przekazanie środków wzmocnienia.

Podczas organizacji współdziałania między wojskami raketowymi a armią lotniczą rozdziela się obiekty do obezwładnienia i uzgadnia się: czas i kolejność wykonania uderzeń jądrowych, rodzaje wybuchów, sposób obezwładnienia przez wojska raketowe obiektów OPL przeciwnika w celu zabezpieczenia przelotu lotnictwa do obiektów uderzeń, jak również prowadzenie rozpoznania lotniczego na korzyść wojsk raketowych.

Głównymi zagadnieniami do uzgodnienia podczas organizacji współdziałania między ogólnowojskowymi /pancernymi/ armiami a armią lotniczą są:

- wykorzystanie przewidzianych dla armii lotniczych jednorodnych ładunków oraz resursu lotniczego według zadań, obiektów oraz czasu działań;
- sposób i terminy przekazania jednostek lotnictwa armijnego w operacyjne podporządkowanie dowódców armii;
- obiekty OPL, obezwładniane lub uchwytowane przez wojska w celu zabezpieczenia działań lotnictwa;
- zadania rozpoznania lotniczego oraz sposób doprowadzenia zdobytych danych do sztabów ogólnowojskowych;
- sposób wywołania lotnictwa do wykonania zadań bojowych;
- zadania dotyczące zabezpieczenia zrzutu /wysadzenia/ oraz bojowych działań desantów powietrznych /morskich/;
- przedsięwzięcia w celu zabezpieczenia bezpieczeństwa lotów lotnictwa nad ugrupowaniem bojowym oraz w rejonach użycia wojsk raketowych i artylerii;
- sygnały i sposób wzajemnego wskazywania i oznaczania lotnisk przeciwnika, które powinny być uchwytone przez nacierające wojska.

Podczas organizacji współdziałania między siłami i środkami OPL frontu w tej liczbie wchodzących również w jego skład wojsk sojuszniczych, uzgadnia się:

- ich ugrupowanie bojowe /bazowanie LM/ oraz zadania;
- sposób dowodzenia siłami i środkami OPL sojuszniczych wojsk;
- sposób wzajemnego powiadamiania o powietrznym przeciwniku oraz wspólnych działaniach w celu odparcia jego uderzeń;
- sposób odtworzenia systemu OPL, naruszonego przez przeciwnika oraz narastanie jego wysiłku w toku operacji.

Na rzecz OPL wojsk frontu /armii/ organizuje się współdziałanie również między wojskami sąsiednich OPL, w tej liczbie armii sojuszniczych, armijnych środków OPL z frontowymi, współdziałanie sił i środków OPL frontu oraz armii z osłanianymi wojskami. W ostatnim przypadku uzgadnia się zadania sił i środków OPL z zadaniami operacyjnego ugrupowania osłanianych wojsk, określa się sposób przesunięcia sił i środków OPL w toku natarcia.

Podczas organizacji współdziałania frontu ze związkami wojsk OPL uzgadnia się:

- działanie sił i środków OPL w rejonach wspólnych działań i na stykach;

- prowadzenie rozpoznania oraz odparcie pierwszego zmasowanego uderzenia lotnictwa przeciwnika;
- osłonę desantów powietrznych i morskich;
- sposób narastania sił i środków OPL frontu w toku operacji.

Podczas przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej na kierunku nadmorskim między wojskami frontu /armii/ a siłami marnarki wojennej uzgadnia się i konkretyzuje sposób wykonania pierwszego uderzenia jądrowego oraz odparcia zmasowanych nalotów lotnictwa przeciwnika ze strony lądu i morza, ich zadania odnośnie rozbicia nadmorskich zgrupowań przeciwnika, opanowanie baz morskich, portów oraz odcinków wybrzeża poprzez użycie desantów morskich oraz izolacji lądowych zgrupowań przeciwnika od dopływu odwołów ze strony morza.

Współdziałanie frontu z sąsiadami organizuje się na podstawie wytycznych ND, przy tym uzgadnia się:

- sposób wykonania pierwszego uderzenia jądrowego, jak również odparcia zmasowanych nalotów lotnictwa przeciwnika;
- czas przejścia do natarcia oraz sposoby wykonania zadań odnośnie rozbicia jego zgrupowań na zbieżnych skrzydłach;
- sposób wykorzystania pasa sąsiada w celu wykonania manewru oraz uderzenia na skrzydło i tył przeciwnika.

Przygotowanie wojsk do działań bojowych organizuje się i wykonuje pod względem ogniowym według planów narodowych dowódców z uwzględnieniem charakteru i treści przewidzianych zadań oraz ustalonego sposobu współdziałania wojsk w operacji. Praca ta obejmuje szeroki kompleks przedsięwzięć, do których należy zaliczyć przede wszystkim:

- podwyższenie zdolności bojowej oraz gotowości bojowej;
- internacjonalistyczne wychowanie stanu osobowego, doprowadzenie zadań do wojsk oraz praktyczne przećwiczenie zagadnień współdziałania na wszystkich szczeblach;
- organizację osłony operacyjnej oraz rozwinięcia wojsk w rejonie wyjściowym do natarcia;
- wyjście wojsk w rejon wyjściowy do natarcia i inne przedsięwzięcia.

Treść i objętość przedsięwzięć dotyczących przygotowania wojsk będzie zależać od posiadanego czasu oraz warunków sytuacji. Jednak we wszystkich przypadkach należy je realizować wed-

ług z góry ustalonego celu, w pełnym wymiarze, skrycie oraz w możliwie najkrótszych terminach.

Zadanie dla wojsk doprowadza się z rozliczeniem pozosta - wienia im niezbędnego czasu na przygotowanie zgodnie z ustalonymi terminami gotowości wojsk do natarcia. W pierwszej kolejności stawia się zadania tym zgrupowaniom i związkom /jednostkom/, które wykonują główne zadania, rozpoczynają działania wcześniej od innych, lub którym trzeba więcej czasu na przygotowanie.

Zadania dla wojsk mogą być doprowadzane przez postawienie ich przez starszego dowódcę osobiście podczas spotkania z podwładnymi lub poprzez techniczne środki łączności, jak również w postaci pisemnych dokumentów, względnie sygnałami dowodzenia bojowego. Zadania bojowe dla dowódców zgrupowań /związków/ sojusznicznych wojsk mogą być doprowadzane poprzez odpowiednie grupy operacyjne. Sztab obowiązany jest znaleźć i zastosować najlepszy sposób ich doprowadzenia, zdecydować, jakie środki i kanały łączności wykorzystać, ażeby zadania były doprowadzone do wykonawców z całkowitą pewnością i w najkrótszym terminie.

Operacyjną osłonę i rozwinięcie wojsk frontu /armii/ w rejonie wyjściowym do natarcia - organizuje się w celu odparcia możliwych uderzeń przeciwnika z powietrza i lądu, jak również uwzględnia się jego desanty powietrzne, grupy dywersyjno-rozpoznawcze oraz dla stworzenia dogodnych warunków do zorganizowanego przystąpienia ich do wojny zgodnie z zamiarem operacji.

Osłona przed atakiem powietrznym przeciwnika jest realizowana w ogólnym systemie OPL frontu koalicyjnego z udziałem wojsk OPL, lotnictwa myśliwskiego armii lotniczej, jak również wojsk OPK sojusznicznych państw, znajdujących się w pasie frontu.

Osłonę przed uderzeniami przeciwnika z lądu realizują specjalnie do tego wyznaczone wojska ze składu frontu oraz z sojusznicznych armii z momentem doprowadzenia frontu /armii/ do pełnej gotowości bojowej i wejścia związków pierwszego rzutu do bitwy. Wyznaczone do osłony wojska powinny być zdolne do za - trzymania natarcia dywizji pierwszego rzutu przeciwnika, zadenia im strat, wygrania na czasie niezbędnym do wyjścia, rozwinięcia oraz pomyślnego wejścia do bitwy naszych sił głównych.

W zależności od ważności prawdopodobnych kierunków ude -

rzeń przeciwnika i możliwego składu zgrupowań jego wojsk osłona w skali frontu może być realizowana na wiele sposobów w różnym zestawieniu, na przykład: na jednych kierunkach - wzmocnione pułki od każdej dywizji pierwszego rzutu; na drugich - dywizje w pełnym składzie. Osłona może być realizowana również poprzez obronę posiadanych rejonów wzmocnionych siłami ich garnizonów lub wspólnie z częścią sił dywizji pierwszego rzutu. W skład sił osłony wydzielą się również artylerię ppanc, pododdziały wojsk inżynierskich oraz przewiduje się manewr odwodów ppanc i OZap.

Operacyjne rozwinięcie wojsk frontu /armii/ oraz zajęcie przez nie rejonu wyjściowego do natarcia może być realizowane w okresie zagrożenia lub z rozpoczęciem działań wojennych według wytycznych dowódcy frontu /armii/. Wyjście wojsk do rejonu wyjściowego, w zależności od sytuacji, może dokonywać się kolejno lub jednocześnie.

4. Przygotowanie rejonu wyjściowego do natarcia

Ogromne znaczenie we wspomnianych warunkach dla pomyślnego rozpoczęcia i prowadzenia operacji ma przygotowanie rejonu wyjściowego do natarcia. Rejon ten powinien umożliwić zachowanie zdolności bojowej wojsk w przypadku użycia broni jądrowej przez przeciwnika, zabezpieczenia zorganizowanego początku operacji zaczepnej oraz stworzenia dogodnych warunków do odparcia ewentualnego wtargnięcia przeciwnika. Wojska z reguły zajmują rejon na krótki czas, znajdując się w stałej gotowości do natychmiastowych działań w celu odparcia nagłego uderzenia przeciwnika i przejścia do natarcia.

W rejonie wyjściowym do natarcia wojsk frontu /armii/ zazwyczaj przygotowuje się: rubież i pozycje dla związków i jednostek operacyjnej osłony, rejon wyjściowy związków pierwszego rzutu i rubież obrony do odparcia nagłych uderzeń przeciwnika, rejon ześrodkowania zgrupowań /związków/ drugiego rzutu i odwodów, stanowiska startowe wojsk rakietowych, artylerii, wojsk OPL, drogi wyjścia oraz manewr wojsk, drogi dowozu, rejon rozmieszczenia związków tyłowych, jednostek i instytucji, rejon rozwinięcia stanowisk dowodzenia, jak również tworzy się system łączności oraz realizuje się przedsięwzięcia maskownicze -

cze. Dla frontowego i armijnego lotnictwa przygotowuje się ukryte lotniska oraz odcinki autostrad, zabezpieczające szybki wylot i lądowanie samolotów.

Rejony wyjściowe dla związków pierwszego rzutu celowo jest przygotowywać w takiej odległości od granicy państwowej, która wykluczałaby obezwładnienie tych związków ogniem głównej masy artylerii przeciwnika oraz pozwalała znacznie zmniejszyć efektywność użycia przez niego rakiet taktycznych. W warunkach zachodniego TDW odległość ta może wynosić 20-40 km. Dla dywizji drugiego rzutu armii przygotowuje się rejony ześrodkowania w odległości 60-100 km. Wojska drugiego rzutu /odwoły/ frontu przygotowują swoje rejony ześrodkowania w odległości 100-200 km od linii styczności z przeciwnikiem /granicy państwowej/.

Kolejność i stopień inżynierskiego przygotowania rejonu wyjściowego może być różny, w zależności od sytuacji, a przede wszystkim od sposobu zajęcia tego rejonu przez wojska oraz posiadanej czasu. Przy posiadaniu dostatecznej ilości czasu, przygotowanie rejonu wyjściowego może być rozpoczęte zawczasu przez specjalnie wydzielone do tego wojska wraz z etatowymi środkami technicznymi do kopania ziemi, a zakończone zaś z wyjściem do niego przewidzianych wojsk.

Jednak najczęściej przygotowanie rejonu wyjściowego będzie zaczynać się równocześnie z zajęciem go przez wojska; w tym przypadku na wykonanie prac pierwszej kolejności /główne prace dla wszystkich środków ogniowych, osłona szczelin dla stanu osobowego oraz umocnień na stanowiskach dowodzenia/ z użyciem sił całej dywizji potrzeba 5-6 godzin, a do całkowitej rozbudowy około czterech dob.

5. Organizacja zabezpieczenia działań bojowych

W okresie przygotowania operacji realizuje się również szereg praktycznych przedsięwzięć dotyczących zabezpieczenia działań bojowych wojsk. Przede wszystkim wzmacnia się rozpoznanie w celu terminowego wykrycia czasu prawdopodobnego napadu jądrowego przeciwnika oraz rozpoznania /do rozpoznania/ obiektów pierwszego uderzenia jądrowego frontu. W interesie ochrony wojsk i obiektów tyłowych przed bronią masowego rażenia udok -

ładnia się przedsięwzięcia, dotyczące organizacji alarmowania i powiadamiania wojsk, zabezpieczenie ich w środki ochrony. Przeprowadza się niezbędne przedsięwzięcia w zakresie organizacji radioelektronicznej walki oraz operacyjnego maskowania, jak również z zakresu kontroli odnośnie ich efektywności.

Maskowanie operacyjne planuje się i realizuje zgodnie z zamiarem operacji strategicznej na TDW oraz na podstawie decyzji dowódcy frontu. Maskowanie operacyjne zazwyczaj będzie polegać na wprowadzeniu w błąd przeciwnika odnośnie faktycznego ugrupowania sił i środków, charakteru i skali oczekiwanych działań wojsk frontu, zamiaru sposobów prowadzenia operacji, maksymalnego obniżenia efektywności jądrowych i ogniowych uderzeń przeciwnika, a zachowania zdolności bojowej wojsk własnych.

Ogromny zakres prac realizuje się po linii inżynierskiego, tyłowego i innych rodzajów zabezpieczenia. Przy tym należy mieć na uwadze, że zgodnie z przyjętym ustaleniem w zjednoczonych SZ tyłowe zabezpieczenie sojusznicznych wojsk w składzie koalicyjnego frontu może być realizowane w różny sposób:

- przez narodowe organa tyłowe ministerstwa obrony, bez pośrednio lub pośrednio przez tyły frontu;

- siłami i środkami frontu z późniejszym wzajemnym rozliczeniem;

- przez oddział /związek/ połączonych tyłów frontu w celu scentralizowanego zabezpieczenia wszystkich wojsk narodowej przynależności.

Niezależnie od sposobu zabezpieczenia tyłowego dowódca i sztab frontu koalicyjnego ponoszą pełną odpowiedzialność za ochronę i obronę tyłów, za rozmieszczenie i przesunięcie jednostek tyłowych, za terminowe udzielenie pomocy oraz za dowodzenie tyłami.

6. Organizacja dowodzenia wojskami

Dowodzenie wojskami /przez dowódcę frontu/ frontu koalicyjnego organizuje się z takim wyliczeniem, aby zabezpieczyć efektywne wykorzystanie wszystkich sojusznicznych wojsk i sił w operacji.

Organizacja dowodzenia obejmuje przygotowanie i rozwija -

nie stanowisk dowodzenia w rejonie wyjściowym do natarcia oraz planowanie ich zmiany w toku operacji; inżynierskie zabezpieczenie, organizację obrony i ochrony stanowisk dowodzenia, linie i węzły łączności, zabezpieczenie ciągłej i utajnionej pracy systemu dowodzenia wojskami, ciągłej łączności i pracy systemu zbierania i opracowania danych o sytuacji. We froncie /armii/ tworzy się stanowisko dowodzenia /SD/, zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/ oraz kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia /KSD/.

Niezależnie od obecności w składzie frontu /armii/ zgrupowań /związków/ o różnej narodowej przynależności, jego organ dowodzenia z zasady będzie jednonarodowy. Jak to potwierdza doświadczenie Wojny Ojczyźnianej oraz praktyka ćwiczeń armii państw Układu Warszawskiego, na stanowiskach dowodzenia frontu /armii/ mogą być grupy operacyjne sił zbrojnych zaprzyjaźnionego państwa, którego wojska wchodzi w jego skład. Grupy te tworzy się w celu zabezpieczenia bardziej sprawnego kierowania wojskami /siłami/, osiągnięcia ścisłego i ciągłego współdziałania z nimi, jak również okazania wzajemnej pomocy w rozwiązywaniu problemów tyłowego i innych rodzajów zabezpieczenia.

Z kolei sztab frontu /armii/ może również skierowywać do podporządkowanych i współdziałających zgrupowań /związków/ innej narodowej przynależności niewielkie grupy operacyjne do wykonania szeregu ważnych zadań. Tak więc na ćwiczeniach, pk. "Wiosna-72" grupom wysyłanym przez sztab frontu do sztabów podporządkowanych zgrupowań sojusznicznych armii, stawiało się następujące zadania:

- kontrolę dokładności wykonania postawionych zadań armii, udzielenie pomocy w opracowaniu planu operacji armijnej zgodnie z dyrektywami frontu, szybkie doprowadzenie zadań do poszczególnych dowódców i szefów rodzajów wojsk oraz służb, organizację i utrzymanie łączności, współdziałania i inne.

W celu zabezpieczenia pracy grup operacyjnych na stanowiskach dowodzenia frontu /armii/ powinny być przewidziane miejsca pracy, środki łączności, obsługa i ochrona. Obecność we froncie /armii/ grup operacyjnych nie zastępuje podstawowych organów dowodzenia i nie zwalnia się od odpowiedzialności za dowodzenie wojskami dowódców oraz ich sztabów. System stanowisk

dowodzenia rozwija się w pełni i równocześnie z przejściem wojsk frontu ze stanu pokojowego na wojenny. Najpierw zajmuje się wcześniej przygotowane /umocnione/ stanowiska dowodzenia, z których realizuje się dowodzenie wojskami w toku rozwijania i wykonywania zadań bojowych w przypadku napadu przeciwnika z zaskoczenia.

Równocześnie z rozwijaniem wojsk rozwija się i w miarę potrzeby zajmuje się polowe ruchome stanowiska dowodzenia. Pozostawione stacjonarne umocnione stanowiska dowodzenia i ich węzły łączności pozostają jako zapasowe lub zajmuje je sztab okręgu wojskowego. Aby stanowiska dowodzenia nie odrywały się od nacierających wojsk, ustala się określoną kolejność ich zmiany. SD i KSD frontu zmienia się z reguły rzutami jeden raz na 2-3 doby, a ZSD frontu zmienia się zazwyczaj całym składem jeden raz na 1-2 doby.

Zmianę stanowisk dowodzenia frontu /armii/ planuje się i realizuje z takim wyliczeniem, aby dowódca nie wyłączał się z dowodzenia wojskami i, aby nie przerywała się łączność z przełożonym sztabem, sąsiadami oraz współdziałającymi sztabami, jak również, żeby w okresie zmiany SD pozostawały na miejscu i funkcjonowały ZSD i KSD. Równocześnie ze stanowiskami dowodzenia zmieniają miejsce znajdujące się przy nich grupy operacyjne.

W celu zabezpieczenia możliwości przekazania dowodzenia wojskami przez SD dla innego stanowiska dowodzenia, przygotowuje się rozliczenie sił i środków oraz niezbędną dokumentację, określa się funkcyjne obowiązki dla składu osobowego oraz organizuje się systematyczną wymianę informacji między wszystkimi stanowiskami dowodzenia. Wobec tego przygotowanie wojsk frontu koalicyjnego /armii/ do operacji zaczepnej stanowi wyjątkowo skomplikowane i pracochłonne przedsięwzięcie.

Zakres i treść tego przygotowania będą wynikać z konkretnych warunków, w których przygotowuje się operację zaczepną, jednak wojska zawsze i w każdych warunkach powinny być gotowe do wykonania zadań bojowych.

III. PROWADZENIE OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU /ARMII/ O KOALICYJNYM SKŁADZIE

Operacja zaczepna może rozpocząć się i może być prowadzona zarówno z użyciem, jak i bez użycia broni jądrowej lub rozpocząć się od klasycznych środków rażenia, a potem przejść do ograniczonego i nieograniczonego użycia broni jądrowej. Przejście do natarcia może rozpocząć się zaskakującym uderzeniem na przeciwnika w toku lub po zakończeniu operacyjnego rozwinięcia wojsk frontu /armii/, jak również po odparciu wtargnięcia przeciwnika. Wojska mogą w toku operacji pokonywać strefę zabezpieczenia /osłony/ przeciwnika, przełamywać doraźnie lub zawczasu zajęte przez niego rubież obrony lub prowadzić bitwę spotkaniową z przeciwnikiem, który przeszedł do natarcia.

1. Prowadzenie operacji zaczepnej z użyciem broni jądrowej

Frontowa /armijna/ operacja zaczepna z użyciem broni jądrowej rozpoczyna się od wykonania pierwszego uderzenia jądrowego. Broń jądrowa może być użyta od razu - bez jakichkolwiek ograniczeń, we wszystkiemi gotowymi środkami jądrowymi na wszystkie kategorie obiektów i celów, lub w oddzielnych przypadkach w ciągu określonego /zazwyczaj krótkiego/ okresu jej użycia, może nastąpić ograniczenie części środków w stosunku do określonych zgrupowań, obiektów i celów przeciwnika.

Niekiedy pierwsze uderzenie jądrowe frontu może rozpocząć się tylko dyżurnymi środkami. Obiektami ich uderzeń będą operacyjno-taktyczne środki jądrowe przeciwnika oraz system kierowania nimi. W miarę gotowości głównych sił wojsk raketowych oraz lotnictwa frontu będą one skierowywane do zniszczenia głównego zgrupowania wojsk, środków OPL, stanowisk dowodzenia oraz innych ważnych obiektów przeciwnika.

Pierwsze uderzenie jądrowe z zasady rozpoczyna się równoczesnym odpaleniem rakiet operacyjno-taktycznych i taktycznych. W przypadku uprzedzającego napadu jądrowego przeciwnika, odpalenia rakiet mogą być dokonywane w miarę ich gotowości. W ślad za uderzeniami wojsk raketowych z minimalną przerwą w czasie uderzenia jądrowe wykonują samoloty - nosiciele lotnictwa fron-

towego. Przy tym część z nich może być przeocelowana na nowe obiekty i cele, na które zaplanowane uderzenia rakiet nie zostały wykonane.

Kierując pierwszym uderzeniem jądrowym, dowódca frontu podejmuje środki w celu szybkiego określenia jego wyników. Uwzględniając zdobyte dane oraz zaistniałą sytuację podejmuje się decyzję odnośnie wykonania kolejnych uderzeń jądrowych na obywatelstwo oraz świeżo wykryte ważne obiekty i cele przeciwnika.

Równocześnie z wykonaniem pierwszego uderzenia jądrowego lub bezpośrednio po uderzeniu - wojskom przypadnie w udziale prowadzenie działań bojowych w celu osłabienia i odparcia napadu jądrowego przeciwnika poprzez obezwładnienie jego środków jądrowych na stanowiskach /lotniakach/ uderzeniami wojsk rakietowych i lotnictwa, jak również poprzez zniszczenie samolotowonosieli oraz rakiet przeciwnika w powietrzu przez wojska OPL i frontowe lotnictwo myśliwskie.

Odparcie zmasowanych nalotów lotnictwa oraz bezpilotowych środków napadu powietrznego przeciwnika będzie z reguły zaczynać się od wprowadzenia do walki lotnictwa myśliwskiego oraz uderzeń przeciwlotniczych jednostek frontu i kraju. Siły i środki walki radioelektronicznej w tym okresie wykorzystuje się przede wszystkim do naruszenia dowodzenia przeciwnika środkami rakietowo-jądrowymi i lotnictwem w celu zerwania lub osłabienia jego uderzenia jądrowego i lotniczego.

W wyniku uderzeń jądrowych stron radykalnie zmieni się sytuacja. Wskutek strat od uderzeń jądrowych przeciwnika poszczególne zgrupowania wojsk mogą okazać się w dużym stopniu osłabione lub utracą zdolność bojową. Stopień obezwładnienia wojsk w każdym konkretnym przypadku będzie określać się w zależności od ilości i mocy uderzeń jądrowych, jak również od warunków ich wykonania.

Badania, przeprowadzone w Akademii Sztabu Generalnego /AR/ wykazują, że nawet przy umiejętnej realizacji przedsięwzięć, związanych z podniesieniem żywotności i zachowaniem zdolności bojowej wojsk, front może stracić od 20 do 35% swojego składu bojowego, a niekiedy i więcej. Zdolność bojowa niektórych armii może obniżyć się do 30-45%, a straty pojedynczych związków i oddziałów mogą osiągnąć 70-80%. Na równi z tym zajdą ogrom -

ne zmiany w terenie: utworzą się obszerne strefy skażeń, zniszczeń, zawałów, potarów, zatopień itp. Według doświadczeń z ćwiczeń, strefami szczególnie niebezpiecznego i silnego skażenia może być objęte do 25% i więcej terytorium rejonu wyjściowego.

W takiej sytuacji przedmiotem szczególnej troski dowódcy i sztabu frontu /armii/ będzie przeprowadzenie kompletu przedsięwzięć dotyczących odtworzenia zdolności bojowej wojsk, uzupełnienia strat w ludziach, uzbrojeniu i technice, które powinny być realizowane według zasady przynależności narodowej wojsk i w wysokim tempie, ażeby zabezpieczyć przejście wojsk frontu do natarcia na najważniejszych kierunkach zanim przeciwnik zakończy analogiczne prace związane z odtworzeniem gotowości bojowej.

Przejście wojsk do natarcia w celu zakończenia rozbitcia zgrupowań przeciwnika zazwyczaj dokonuje się z rejonu wyjściowego. Jednak nie wyklucza się przejścia do natarcia z alarmowych rejonów ześrodkowania, a w niektórych przypadkach, warunkach - pojedynczych związków - nawet bezpośrednio z rejonów stałej dyslokacji lub z rejonów ćwiczeń. Najważniejszym wymogiem w tym okresie będzie maksymalne wykorzystanie rezultatów pierwszego uderzenia jądrowego w celu terminowego zakończenia rozbitcia znajdującego się przeciwnika.

Wojska, nie poddane uderzeniom jądrowym, przechodzą do natarcia natychmiast w ślad za pierwszym uderzeniem jądrowym; pozostałe - po odtworzeniu ich zdolności bojowej. Przy tym dowódca frontu /armii/, jeśli tego wymaga sytuacja, udokładnia swoją decyzję oraz zadania dla wojsk z uwzględnieniem ich stanu, stopnia obezwładnienia przeciwnika, prawdopodobnego charakteru jego działań, jak również innych warunków sytuacji.

W sprzyjających warunkach, kiedy w pierwszym uderzeniu jądrowym przeciwnik będzie zdecydowanie obezwładniony i równocześnie zdolność bojowa wojsk frontu /armii/ zostanie zachowana, wojska od razu przejdą do natarcia i mogą po najkrótszych kierunkach przesunąć się, w ugrupowaniu przedbojowym, a nawet marszowym w głąb rozmieszczenia przeciwnika. Przy tym wyjątkowo ważna jest to, ażeby tempo posuwania się naszych wojsk wyprzedziło narastanie wysiłków przeciwnika i, ażeby nie zdążył od-

tworzyć naruszonego współdziałania sił i środków. Do zakończenia rozbicia ocalałych zgrupowań wystarczy wydzielić część sił ze składu armii pierwszej rzutu.

W tym przypadku, kiedy na oddzielnych kierunkach lub w całym pasie frontu /armii/ obie strony poniosą duże straty, ważne jest uprzedzenie przeciwnika w wykonaniu powtórnych uderzeń na ocalałe zgrupowania, w przejściu do natarcia bojowo zdolnymi wojskami, w likwidacji skutków uderzeń jądrowych, w szybkim odtworzeniu zdolności bojowej wojsk poddanych uderzeniom jądrowym oraz w wykorzystaniu ich do rozwinięcia natarcia.

Możliwa jest i taka sytuacja, kiedy na jednym kierunku przeciwnik poniesie znaczne straty, a na innych ocalają jego zgrupowania sił i środków, zdolnych przejść do zdecydowanego natarcia. W takiej sytuacji cały wysiłek powinien być skierowany na jak najszybsze wykonanie zmasowanego uderzenia na zgrupowanie przeciwnika, które przeszło do natarcia oraz zdecydowane odparcie na jego terytorium większej ilości ocalałych sił i środków z tym, ażeby je rozbić w kolejnym starciu.

W celu rozbicia przeciwnika w bitwie spotkaniowej konieczne jest działanie uprzedzającymi, zmasowanymi uderzeniami jądrowymi i ogniowymi wojsk rakietowych i lotnictwa, wykonanie zdecydowanego obezwładnienia jego nacierających zgrupowań do tego czasu, zanim wejdą one w styczność z wojskami frontu /armii/. W toku wykonywania tych uderzeń wojska powinny uporczywie posuwać się do przodu, aby w krótkim czasie dokonać rozbicia przeciwnika. Przy tym czołowe uderzenia nacierających wojsk na czołowe związki przeciwnika powinny zgrywać się z uderzeniami części sił na skrzydło jego głównego zgrupowania, zanim zdąży się ono rozwinąć. Związki atakujące przeciwnika z frontu w ślad za uderzeniami jądrowymi wdzierają się w luki między kolumnami przeciwnika, rozcinają je i niszczą częściami, a związki nacierające na innych kierunkach szybko obchodzą lub wiążą główne zgrupowanie przeciwnika i uderzeniami na jedno lub oba skrzydła kończą rozbicie zgrupowania.

Należy także mieć na uwadze to, że w warunkach zmasowanego użycia broni jądrowej w bitwie spotkaniowej możliwy jest i taki sposób rozbicia przeciwnika, jak wykonanie czołowych rozcinających uderzeń na kilku kierunkach w celu rozcięcia zgru-

powania przeciwnika i zniszczenia go częściami. Wojska frontu /armii/ na początku, lub w toku operacji nierzadko będą pokonywać obronę przeciwnika.

Podczas natarcia na przeciwnika, który przeszedł do obrony wcześniej, wojska mogą na początku działań pokonywać pas przesłaniania /strefę osłony/ znajdujący się przed rubieżą obronną. Pokonanie tego pasa dokonuje się zazwyczaj oddziałami wydzielonymi. Rozbicie przeciwnika na głównej rubieży obrony dokonuje się przez wykonanie uderzeń jądrowych i ogniowych, a następnie przez uporczywe natarcie wojsk na kilku kierunkach z reguły z marszu lub z przygotowaniem w ograniczonym czasie.

Wykorzystując rezultaty obezwładnienia jądrowego i ogniowego broniącego się przeciwnika, jak również luki w jego operacyjnym ugrupowaniu, związki pierwszego rzutu z marszu atakują przeciwnika i, unikając czołowych uderzeń na jego ocalałe zgrupowania, szybko wychodzą na ich skrzydła i tyły, drobnią i niszczą je oraz równocześnie rozwijają zdecydowane natarcie w głąb nie wdając się w długotrwałe walki.

Pozostałe na skrzydłach i tyłach oddzielne zgrupowania wojsk oraz ogniska oporu przeciwnika niszczy się podchodzącymi odwodowymi związkami armii, a niekiedy i frontu. W celu zniszczenia tych zgrupowań mogą, w razie konieczności, być wykonane uderzenia jądrowe ładunkami małej mocy z uwzględnieniem bezpieczeństwa wojsk własnych.

Do rozwinięcia natarcia i prowadzenia go w wysokim tempie, wysiłki nacierających wojsk pierwszego rzutu powinny w odpowiednim czasie narażać poprzez uderzenia jądrowe i ogniowe na przeciwnika, poprzez wprowadzenie do bitwy drugich rzutów, odwodów i wojsk przegrupowywanych w innych kierunkach. Wykonanie zmasowanych grupowych uderzeń jądrowych na broniącego się przeciwnika oraz luki i przerwy w jego ugrupowaniu stwarzają niezbędne warunki do zdecydowanego przerwania się w głąb rozmieszczenia przeciwnika pojedynczych grup nacierających wojsk, a w pierwszej kolejności czołgów armii i dywizji.

Armie pancerne i dywizje pancerne ogólnowojskowych armii, posiadając dużą siłę uderzeniową, wysoką manewrowość, dużą odporność na działanie broni jądrowej, jak również zwiększoną zdolność pokonywania stref skażeń, zniszczeń i przeszkód powin-

ny uderzeniami na skrzydła i tyły ocalałych zgrupowań przeciwnika szybko zakończyć ich rozbitcie, zniszczyć lub opanować ich węzły lotnisk oraz bazy rakietowe, środki OPL, stanowiska dowodzenia itp.

Ważną rolę w rozwinięciu natarcia będą odgrywać również desanty powietrzne. Taktyczne desanty powietrzne będą szeroko stosowane w celu zniszczenia jądrowych środków napadu, zakończenia rozbitcia niedużych grup przeciwnika, wzbronienia mu manewru ocalałymi siłami i środkami, pomocy dywizjom pierwszego rzutu w opanowaniu węzłów dróg, uchwycenia przepraw przez przeszkody wodne, jak również pokonania stref skażeń, przeszkód, głównie min-jądrowych.

Operacyjny desant powietrzny może być wysadzony w celu zakończenia rozbitcia zgrupowania przeciwnika, które było poddane uderzeniom jądrowym, uchwycenia i zniszczenia baz rakietowo-jądrowych, węzłów lotnisk, składów i arsenałów broni jądrowej, izolacji przeciwdziałających grup przeciwnika od dopływu odwodów z głębi, opanowania rejonów przepraw i pomocy nacierającym wojskom w pokonaniu dużych przeszkód wodnych z murezu, zniszczenia stanowisk dowodzenia.

Dowódca frontu /armii/ powinien koordynować działania zgrupowań wojsk nacierających na samodzielnych kierunkach i w oderwaniu od sił głównych, jak również wysadzonych desantów, wspierać i zabezpieczać je środkami będącymi w jego gestii.

W toku natarcia powinny być również na czas podejmowane środki w celu niedopuszczenia do wykorzystania przez przeciwnika przeszkód minowo-jądrowych oraz pokonania ich przez wojska nacierające bez obniżenia ogólnego tempa natarcia. W tym celu prowadzi się ciągle rozpoznanie przeszkód minowo-jądrowych oraz organizuje się ich uchwycenie lub zniszczenie /obezwładnienie/ przez specjalnie utworzone oddziały, desanty taktyczne i grupy dywersyjno-rozpoznawcze, jak również prowadzi się radioelektroniczne obezwładnienie ich systemu sterowania. W przypadku uruchomienia przeszkód minowo-jądrowych, wojska nacierające obchodzą je lub pokonują, działając między ogniskami i strefami silnego skażenia, zniszczeń i pożarów. Część wojsk może być przerzucona przez strefy skażeń i zniszczeń drogą powietrzną.

Jednym z efektywniejszych sposobów potęgowania wysiłku wojsk pierwszego rzutu jest wprowadzenie do bitwy drugich rzutów armii i frontu, które pozwalają na radykalną zmianę sytuacji operacyjnej na korzyść wojsk nacierających. Przy tym drugie rzuty armii i frontu wykorzystuje się głównie w pasach natarcia ich wojsk narodowych.

Dywizje drugiego rzutu armii zazwyczaj wprowadza się do walki w celu potęgowania uderzeń w toku zakończenia przełamania głównej rubieży obrony, do przełamania kolejnych rubieży obrony oraz rozbicia podchodzących odwodów przeciwnika. Ich wejście do walki najwygodniej realizować na kierunkach zabezpieczających zdecydowane przesunięcie w głąb oraz wyjście na skrzydła i tyły znajdujących się grup przeciwnika. Przy tym do osiągnięcia wysokiego tempa posuwania się konieczne jest wykorzystanie wyłomów i luk w ugrupowaniu bojowym przeciwnika, jak również osłony na danym kierunku.

Armię drugiego rzutu frontu najdogodniej jest wprowadzać do bitwy po zakończeniu wykonania zadania bliższego frontu w celu dalszego rozwinięcia operacji. Jednak, w zależności od sytuacji, może ona być wprowadzona do bitwy i przed wykonaniem zadania bliższego. Wprowadzenia do bitwy zazwyczaj dokonuje się na głównym kierunku w pasie jednej lub na styku dwóch armii w powstałą lukę między armiami pierwszego rzutu frontu lub na odcinkach słabo osłoniętych przez wojska przeciwnika. Jednak możliwe jest wykorzystanie jej również do rozwinięcia natarcia na nowych /innych/ kierunkach w interesie szybkiego osiągnięcia celu operacji.

Przed wprowadzeniem drugiego rzutu do bitwy /walki/ dowódca frontu /armii/ konkretyzuje postawione mu zadania, środki wzmocnienia, czas, rubieże i kierunki wprowadzenia, organizację jądrowego i ogniowego obezwładnienia przeciwnika, kolejność wyjścia i rozwinięcia wojsk, organizację OPL, jak również zagadnienia współdziałania, zabezpieczenia i dowodzenia, szczególnie kiedy drugi rzut składa się z wojsk innej przynależności narodowej. Równocześnie udokładnia on także zadania armiom /dywizjom/ pierwszego rzutu, podkreślając zadania odnośnie zabezpieczenia wprowadzenia do bitwy wojsk drugiego rzutu.

Do wprowadzenia do bitwy /walki/ wojskom drugiego rzutu

zazwyczaj wyznacza się 1-2 rubieże, oddalone od siebie 10-30 km. Przed wprowadzeniem do bitwy /walki/ zazwyczaj wykonuje się uderzenia jądrowe i przeprowadza się ogniowe przygotowanie. Po- przez organizację skutecznego jądrowego i ogniowego obezwład- nienia przeciwnika powinny być stworzone warunki do pomyślnego wprowadzenia do bitwy /walki/ wojsk oraz szybkiego ich prze- sunięcia się na znaczną głębokość.

Wprowadzenie wojsk do bitwy /walki/ realizuje się z zasa- dy poprzez rozwinięcie i wykonanie uderzeń z marezu. Wprowa- dzone do bitwy /walki/ wojska, wykorzystując rezultaty uderzeń jądrowych i ogniowego przygotowania, obezwładniają znajdujące się zgrupowanie przeciwnika i szybko przesuwają się w głąb do wyjęcia w rejony poddane uderzeniom strategicznej broni jądrowej. Wojska frontu i armii kończą rozbicie przeciwnika, uchwy- tują ocalałe lotniska, porty i wojenno-morskie bazy, składy broni jądrowej, administracyjno-polityczne i przemysłowe cent- ra, jak również rejony ważne pod względem operacyjnym. Rejony /strefy/ silnych zniszczeń z zasady obchodzi się lub blokuje. W razie konieczności do działań w tych rejonach /strefach/ wy- korzystuje się specjalnie wydzielone związki i oddziały wypo- sażone w technikę, pozwalającą na długotrwałe przebywanie w te- renie skażonym.

2. Prowadzenie operacji zaczepnej przy użyciu klasycznych środ- ków rażenia

Operacja zaczepna frontu /armii/ z użyciem tylko klasycz- nych środków walki może rozpocząć się w różnych warunkach sy- tuacji. W przypadku uprzedzenia przeciwnika w rozwinięciu, ope- racja zaczepna może rozpocząć się od wykonania zmasowanych ude- rzeń lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii oraz przejściem do zdecydowanego natarcia zgrupowań wojsk lądowych. Nasze woj- ska w tym przypadku mają możliwość od razu przejść inicjatywę i prowadzić natarcie w wysokim tempie. W drugim przypadku ope- racja może rozpocząć się względnie równocześnie od wykonania przez obie strony zmasowanych uderzeń ogniowych oraz rozwinię- cie w pasie przygranicznym bitew i bojów spotkaniowych lub przejście do natarcia na broniącego się przeciwnika. Nie można

wykluczyć i takiej sytuacji, kiedy operacja zaczepna rozpocznie się od odparcia zmasowanego uderzenia lotniczego przeciwnika i wtargnięcia jego wojsk lądowych /zgrupowań/ na oddzielnych kierunkach z równoczesnym przejściem zgrupowań uderzeniowych frontu /armii/ do natarcia na innych kierunkach. Oczywiście, że różne warunki rozpoczęcia operacji zaczepnej wymagają stosowania różnych form rozbicia zgrupowań przeciwnika.

Podczas uprzedzenia przez nasze wojska przeciwnika w rozwijaniu oraz wykonaniu uderzenia lotniczego, przekroczenie granicy państwowej przez wojska frontu /armii/ celowo jest realizować na wszystkich wybranych kierunkach równocześnie, po przełocie przez lotnictwo, wykonujące pierwszy zmasowany nalot według planu operacji powietrznej. Jednak możliwe jest i nierównoczesne przejście do natarcia w zależności od gotowości poszczególnych zgrupowań wojsk oraz po uwzględnieniu innych warunków sytuacji. Przejście do natarcia powinno zazwyczaj poprzedzać ogniowe przygotowanie. W każdym przypadku główny wysiłek wojsk frontu /armii/ od rozpoczęcia działań bojowych z użyciem tylko klasycznych środków skupia się na obezwładnieniu przeciwnika w jego taktycznej i bliższej operacyjnej głębi. Równoległe z tym wykonuje się uderzenia na najważniejsze zgrupowania wojsk i inne obiekty na tyłach przeciwnika na całą głębokość jego ugrupowania.

Jako pierwsze w ślad za potężnymi ogniowymi nalotami artylerii oraz uderzeniami lotnictwa frontowego i armijnego przechodzą do natarcia wzmocnione oddziały wydzielone w celu rozbicia przeciwnika w pasie zabezpieczenia /strefie osłony/. Główne siły dywizji pierwszego rzutu wychodzą w czołowym ugrupowaniu za oddziałami wydzielonymi na takiej odległości, ażeby na czas rozwinąć ich prowadzenie i równocześnie uniknąć nieuzasadnionych strat od ognia artylerii przeciwnika. Rozwijanie sił głównych dywizji może być realizowane w miarę konieczności w zależności od składu i stopnia oporu przeciwnika.

W warunkach, kiedy przeciwnik uprzedzi nasze wojska w rozwinięciu i wykonaniu uderzenia przez lotnictwo i zgrupowania wojsk lądowych, odparcie natarcia jego czołowych jednostek można realizować przez uporczywą obronę sił osłony przy wsparciu ognia artylerii oraz uderzeń lotnictwa frontowego i armijnego.

w celu wzmocnienia jednostek osłony w razie konieczności na przygotowane pozycje na granicy państwowej, mogą wyjść dodatkowe siły ze składu dywizji pierwszego rzutu, które ogniem z niejszą obeszwałdniają atakujące jednostki przeciwnika, nie dopuszczają do ich dalszego przesunięcia oraz zabezpieczają zorganizowane wejście do bitwy głównych sił armii /dywizji/ pierwszego rzutu. Natarcie głównych sił przeciwnika odpiera się wojskami pierwszego rzutu na dogodnych rubieżach w położeniu wyjściowym.

Rozbicie zgrupowania przeciwnika, które wlemało się, realizuje się poprzez uderzenie armii /dywizji/ pierwszego rzutu, które zazwyczaj przerasta w zdecydowane natarcie. Przy tym do odtworzenia zgrupowań uderzeniowych naszych wojsk może być potrzebne częściowe przegrupowanie i zmianę składu pierwszego rzutu armii kosztem wprowadzenia do bitwy ich drugich rzutów i odwodów.

Rozpoczęte natarcie powinno się rozwijać w wysokim tempie, szybko i nieprzerwanie, ażeby nie dać przeciwnikowi możliwości podjęcia przeciw środków i stworzenia zorganizowanej obrony. To osiąga się poprzez: terminowe użycie wszystkich rodzajów klasycznych środków rażenia, uprzedzenie przeciwnika w potęgę waniu wysiłku oraz utrzymanie przewagi nad nim na najważniejszych kierunkach, terminowe i zorganizowane wprowadzenie do bitwy drugich rzutów i odwodów, umiejętną organizację działań bojowych, po opanowaniu rubieży obronnych i pozycji przeciwnika przeważnie z marszu, uchwycenie ważnych obiektów i rejonów na tyłach przeciwnika siłami powietrznymi, a na nadmorskich kierunkach i morskich, desantów, skuteczną osłonę wojsk od uderzeń lotnictwa przeciwnika, ściśle współdziałanie sił i środków, szybko i umiejętnie pokonanie /forsowanie/ przeszkód wodnych oraz odcinków ekażeń, prowadzenie aktywnego rozpoznania, wszechstronne zabezpieczenie wojsk w toku operacji, trwałe i ciągłe dowodzenie wojskami,

Przełamanie obrony przeciwnika. W operacji zaczepnej z użyciem klasycznych środków, wojska frontu /armii/ mogą spotkać się z koniecznością przełamania obrony przeciwnika zarówno na przedniej, jak i na kolejnych rubieżach w głębi. W celu rozbicia zgrupowań przeciwnika, które przeszły do obrony, konieczne

jest stworzenie przynajmniej jednej przewagi nad nim w siłach i środkach na wybranych kierunkach uderzeń.

Zapotrzebowanie wojsk na artylerię do zabezpieczenia przełamania określa się wychodząc z ilości i charakteru celów przeciwnika, podlegających równoczesnemu obezwładnieniu w okresie artyleryjskiego przygotowania, szerokości odcinka przełamania oraz norm ilości dział na obezwładnianie jednego celu. Wyliczenia wskazują, że do ogniowego obezwładnienia przeciwnika na odcinku przełamania obrony może być potrzebne od 90 do 130 dział, wyrzutni artylerii raketowej oraz moździerzy na 1 km frontu.

Przy określaniu kierunków i szerokości odcinków przełamania należy zaczynać od możliwości bojowych związków i oddziałów oraz środków ich wzacienienia odnośnie stworzenia niezbędnych gęstości wojsk do dokonania przełamania obrony przeciwnika z uwzględnieniem stałego zagrożenia użycia środków masowego rażenia ze strony przeciwnika. Front z zasady przełamuje obronę na kilku odcinkach, armia - na 1-2 odcinkach, szerokość każdego odcinka przełamania może wynosić 8-12 km i więcej. W tym przypadku ogólna szerokość odcinka przełamania na kierunku głównego uderzenia frontu, wykonywanego na zbieżnych skrzydłach dwóch armii, będzie nie mniejsza niż 20-25 km. Taka szerokość odcinków przełamania w pełni zabezpiecza wprowadzenie świeżych sił do jego rozwinięcia.

W zależności od charakteru oraz stopnia przygotowania obrony przeciwnika, przełamania jej można dokonywać albo z marszu, tj. na początku oddziałami wydzielonymi we współdziałaniu z tektycznymi desantami powietrznymi, a za tym i siłami głównymi, albo głównymi siłami dywizji pierwszego rzutu, po przygotowaniu w skróconym czasie, a niekiedy i po planowym przygotowaniu.

Przełamanie zazwyczaj zaczyna się od wykonania przygotowania ogniowego. Jego czas trwania i struktura zależy od charakteru obrony przeciwnika, posiadanych sił i środków niezbędnych do skutecznego obezwładnienia. Przygotowanie to powinno być możliwie krótkie, mocne i zaskakujące. Przy tym wojska raketowe i artyleria nieznacznie środki napadu jądrowego przeciwnika: jego artylerię, środki przeciwpancerne, siłę żywą i środki ogniowe w punktach oporu oraz węzłach obrony na przednim skra-

ju i na bliższej głębokości, środki OPL, zasadnicze SD i inne obiekty. Lotnictwo frontowe niezczy środki napędu jądrowego przeciwnika, obezwładnia jego najważniejsze zgrupowania wojsk w taktycznej i bliższej operacyjnej głębi, odwody, niezczy SD i inne obiekty rozmieszczone poza strefą zasięgu ognia artylerii. Lotnictwo armijne również uczestniczy w ogniowym przygotowaniu, obezwładniając główne środki przeciwpancerne przeciwnika na przednim skraju i w bliższej głębi za nim.

W toku przygotowania ogniowego zmotoryzowane i pancerne dywizje pierwszego rzutu wychodzą i rozwijają się w bojowe ugrupowanie do ataku. Atak przeciwnika powinien być wykonany szybko i w wysokim tempie.

Rozpoczęte przełamanie rozwija się w głąb i w stronę skrzydeł w celu szybszego pokonania oporu przeciwnika i naruszenia trwałości jego frontu. W toku przełamania należy uderzeniami lotnictwa, ogniem artylerii, wysadzeniem desantów powietrznych oraz śmiałymi i szybkimi działaniami wojsk zmotoryzowanych i pancernych zrywać wszystkie próby przeciwnika zatrzymania posuwania się nacierających wojsk w głąb nieprzyjacielskiej obrony. Specjalnie wydzielonymi związkami /oddziałami/ konieczne jest wykonywanie uderzenia w stronę skrzydeł, wiązanie jego obrony oraz rozszerzanie odcinków przełamania.

Po przełamaniu obrony w celu rozwiniecia natarcia powinny być podjęte niezbędne środki do potęgowania wysiłku wojsk na głównych kierunkach oraz posuwania się wojsk, szczególnie armii pancernych i dywizji pancernych w bardziej wysokim tempie, ażeby zrywać próby organizacji obrony przeciwnika na kolejnych rubieżach lub podjęcia aktywnych działań przeciw nacierającym wojskom.

Uderzenia lotnictwa nacelowuje się na obezwładnienie środków jądrowych, na stawiające opór zgrupowania przeciwnika, SD, lotnictwo i odwody. Wojska nacierające powinny możliwie jak najszybciej wychodzić w rejony rozmieszczenia środków jądrowych przeciwnika, jego lotnisk oraz innych ważnych obiektów.

Analogicznie, jak i podczas działań z użyciem broni jądrowej, przy rozwijaniu natarcia w warunkach użycia tylko klasycznych środków rażenia wyjątkowo ważną rolę będą odgrywały desanty powietrzne różnego przeznaczenia. Uchwytując ważne

obiekty i rejony na tyłach przeciwnika, działając śmiało i zdecydowanie, będą one sprzyjać pomyślnemu natarciu głównych zgrupowań wojsk. Najbardziej skutecznym sposobem działań odnośnie rozbicia przeciwnika podczas prowadzenia działań bez użycia broni jądrowej staje się okrążenie i zniszczenie głównego zgrupowania jego wojsk.

Wielka Wojna Ojczyźniana dała cały szereg błyskotliwych przykładów prowadzenia operacji zaczepnej, kiedy okrążenie i zniszczenie zgrupowań operacyjnych przeciwnika osiągnęto siłami jednego frontu. Tak na przykład w 1944 roku wojska prawego skrzydła I Białoruskiego Frontu w operacji Bobrujskiej okrążyły i zniszczyły zgrupowanie w składzie sześciu niemiecko-faszystowskich dywizji, w lipcu tegoż roku we lwowsko-sandomierskiej operacji I Ukraińskiego Frontu okrążono i zniszczono na zachód od Brodów około 5-6 dywizji przeciwnika, w 1945 roku w toku wisło-odrzańskiej operacji wojska I Białoruskiego Frontu okrążyły i rozbiły poznańskie zgrupowanie o liczebności ponad 60 tysięcy ludzi.

Front współczesny w operacji zaczepnej bez użycia broni jądrowej, według swoich możliwości, może samodzielnie okrążyć i zniszczyć 2-3 korpusy armijne przeciwnika, a przy sprzyjających warunkach - jeszcze większe zgrupowanie operacyjne. Okrążenie sprowadza się do operacyjnej i taktycznej izolacji przeciwnika od innych sił i tyłów, uchwycenia komunikacji, a w razie konieczności - stworzenia ciągłego wewnętrznego frontu z równoczesnym utworzeniem aktywnie działającego frontu zewnętrznego oraz blokowania okrążonego przeciwnika z powietrza, a na nadmorskim kierunku - i z morza.

W celu okrążenia i zniszczenia przeciwnika niezbędne jest: wykonać mocne uderzenia na jego skrzydła, związkami pancernymi przerywać się w głąb operacyjnego ugrupowania przeciwnika, uchwycić i utrzymać ważne węzły dróg, przeprawy i ciałniny na drogach odejścia przeciwnika oraz podejścia jego odwodów, jak również rozwijać natarcie na zewnętrznym froncie w wysokim tempie.

W celu szybkiego i pełnego rozbicia okrążonego przeciwnika jego zniszczenie powinno rozpocząć się i być prowadzone równocześnie z zakończeniem okrążenia oraz rozwinięciem natarcia

ne zewnętrznym froncie. Inaczej mówiąc, okrążenie i zniszczenie zgrupowania przeciwnika powinno stanowić jednolity proces. Likwidacji okrążonego przeciwnika dokonuje się przy maksymalnym napięciu sił drogą równoczesnego lub kolejnego wykonania na niego mocnych ogniowych uderzeń w powiązaniu ze zdecydowanym natarciem wojsk z różnych kierunków, rozcięcie go na oddzielne izolowane grupy i rozbicie ich częściami lub wzięcia do niewoli.

Przy różnej narodowej przynależności wojsk, wykonujących manewr na okrążenie i zniszczenie okrążonego przeciwnika, jak również przy wspólnym wykonywaniu innych zadań, sztab frontu /armii/ powinien szczególnie dokładnie kontrolować znajomość przez wojska ustalonych sygnałów współdziałania i rozpoznawania się. Cały skład osobowy koalicyjnego zgrupowania obowiązany jest znać znaki rozpoznawcze, rodzaj umundurowania, zewnętrzne cechy charakterystyczne uzbrojenia i techniki bojowej sojusznicznych wojsk.

Rozbicia odwodów przeciwnika w toku operacji zaczepnej dokonuje się poprzez uderzenia lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii oraz poprzez zdecydowane działania wojsk zmotoryzowanych i pancernych. Szczególną uwagę zwraca się na przeciwdziałanie ich wyjściu i rozwijaniu oraz zerwanie możliwych przeciwuderzeń.

Zerwanie i odparcie przeciwuderzeń przeciwnika osiąga się poprzez uderzenia lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii na jego przeciwuderzeniowe zgrupowania, wykonanie przez nacierające wojska frontu uderzeń spotkaniowych, a przy sprzyjającym stosunku sił, jak również przy braku czasu na dokonanie manewru - przez czasowe przejście wojsk na odcinku przeciwuderzenia do obrony. Związawszy i wykrwawiwszy przeciwuderzeniowe zgrupowanie przeciwnika, wojska frontu /armii/ w sprzyjającym momencie wykonują uderzenia w jego skrzydła i na tyły, kończą jego rozbicie oraz rozwijają natarcie na nakazanych kierunkach.

Podczas prowadzenia operacji zaczepnej, szczególnie na zachodnim TDW, wojska muszą forsować szereg przeszkód wodnych, głównie rzek i kanałów, które przeciwnik będzie szeroko wykorzystywał do stworzenia rubieży obronnych, ażeby opierając się na nich, zatrzymać lub opóźnić natarcie naszych wojsk. Dlatego

też główne wymaganie w stosunku do organizacji i realizacji forsowania polega na tym, ażeby nie obniżać tempa natarcia. W tym celu, jeszcze przed podejściem do przeszkody wodnej zdobywa się niezbędne dane o niej i o charakterze jej obrony oraz przeprowadza się szczegółowe przygotowanie forsowania na bazie uprzednio podjętej i skonkretyzowanej decyzji. Podejmuje się środki w celu uprzedzenia odchodzących jednostek przeciwnika lub podchodzących odwodów w wyjściu na przeszkodę wodną i opasowanie przepraw oraz dogodnych do forsowania odcinków, szeroko wykorzystując do tego przede wszystkim oddziały wydzielone i desanty powietrzne. Równocześnie z tym organizuje się skuteczne ogniowe obezwładnienie przeciwnika broniącego przeszkody wodnej, oraz terminowe wyjście wojsk i środków przeprawowych z takim wyliczeniem, ażeby mogły bez opóźnienia, wykorzystując rezultaty ogniowego oddziaływania na przeciwnika oraz powodzenia osiągnięte przez oddziały wydzielone i desanty powietrzne, z marszu forsować przeszkodę wodną. Jeśli pokonanie przeszkody wodnej z marszu nie udało się, to organizuje się jej forsowanie w ograniczonym czasie, a niekiedy i planowane przygotowanie.

Forsowanie przeszkody wodnej wymaga wyznaczenia armiom i dywizjom odcinków forsowania, na których urzędują się przeprawy desantowe, mostowe oraz przeprawy czołgów po dnie. W warunkach zimowych urzędują się przeprawy po lodzie.

Przed rozpoczęciem forsowania przeszkody wodnej przez główne siły z zasady wykonuje się ogniowe przygotowanie, a po jego zakończeniu - ogniowe wsparcie forsowania i ataku na przeciwnym brzegu. W okresie ogniowego przygotowania forsowania główne siły dywizji pierwszego rzutu wychodzą do przeszkody wodnej i, wykorzystując powodzenie oddziałów wydzielonych i desantów powietrznych, forsują ją z marszu. Za początek forsowania "G" uważa się moment odbicia pododdziałów pierwszego rzutu od swojego brzegu.

Pokonanie przeszkody wodnej przez główne siły dokonuje się na szerokim froncie, w wysokim tempie oraz przy skutecznej osłonie wojsk i przepraw z powietrza. Po wyjściu wojsk na przeciwny brzeg ich wysiłki powinny szybko narastać, ażeby zniszczyć broniącego się przeciwnika oraz zabezpieczyć ciągłość rozwijania natarcia.

Podczas kolejnego forsowania przez wojska frontu /armii/ kilku przeszkód wodnych dokonuje się rozdziału wojsk, sił i środków do forsowania każdej przeszkody oraz planuje się ma - newr środkami przeprawowymi. Przy tym do przerzutu parków pontonowych na kolejne przeszkody wodne może być wykorzystane wojskowe lotnictwo transportowe oraz transportowe śmigłowce.

Forsowanie dużych przeszkód wodnych /zbiorników, cieśnin morskich, zatok oraz szerokich ujść rzek/ może być realizowane we współdziałaniu z siłami marynarki wojennej i rzecznych flotylli.

3. Przejście wojsk do działań z użyciem broni jądrowej

Przejście do użycia broni jądrowej - to jakościowo nowe doświadczenie w prowadzeniu natarcia, które rozpoczęło się przy użyciu klasycznych środków walki.

Radzieckie siły zbrojne i bratnie armie państw Układu Warszawskiego nie mają potrzeby jako pierwsze stosować broni jądrowej, ponieważ rozporządzają dostateczną siłą, aby nie tylko odeprzeć agresję, ale rozbić wroga bez użycia broni jądrowej. Jeżeli jednak prawdopodobny przeciwnik w swoich planach przewiduje użycie broni jądrowej w toku działań klasycznych, to stawia nas przed koniecznością aby dokładnie studiować możliwe warunki i sposób przejścia naszych wojsk od działań klasycznych do działań z użyciem broni jądrowej. Musimy być gotowi w odpowiednim momencie i w sposób zorganizowany wykonać pierwsze uderzenie jądrowe, zachować zdolność bojową własnych wojsk oraz zabezpieczyć ich szybkie działania w ślad za uderzeniem jądrowym.

Czas trwania okresu bez działań jądrowych oraz warunki sytuacji, w których może być realizowane przejście stron do użycia środków jądrowych, może być różny. Według doświadczeń z szeregu ćwiczeń NATO, przeprowadzonych w ostatnich latach, okres ten wahał się od kilku godzin do kilku dni. Wychodząc z analizy poglądów wojskowych przywódców oraz z doświadczeń ćwiczeń wojsk NATO, przejście przeciwnika do użycia broni jądrowej najbardziej wydaje się prawdopodobne, kiedy zaistnieje zagrożenie utraty ważnych rubieży i rejonów terytorium, lub kiedy jego wojska znajdą się na krawędzi rozbicia.

Przy przejściu do użycia środków jądrowych, przeciwnik może z początku użyć ich w ograniczonej skali, na przykład poprzez wysadzenie fugasów jądrowych, wykonanie uderzenia przez artylerię atomową, taktyczne i operacyjno-taktyczne rakiety oraz lotnictwo taktyczne na głębokość 200-300 km, a potem przejść już do nieograniczonego ich użycia. Jednak może on i od razu użyć broni jądrowej w nieograniczonej skali.

O ile trudno jest z góry określić początek i rozmiary użycia przez przeciwnika broni jądrowej, to konieczne jest, ażeby wojska frontu były zawsze gotowe do wykonania uderzenia jądrowego całą swoją jądrową mocą oraz działaniami w ślad za uderzeniem w każdych warunkach i w każdej sytuacji. W tym celu prowadzi się ciągle rozpoznanie środków napadu jądrowego oraz innych obiektów przeciwnika przewidzianych do obezwładnienia w pierwszym uderzeniu jądrowym, podejmuje się środki do wykrycia na czas jego bezpośredniego przygotowania do użycia broni jądrowej.

Z otrzymaniem danych o przygotowaniu przeciwnika do wykonania uderzenia bronią jądrową dowódca frontu uprzedza o tym wojska oraz natychmiast melduje Naczelnemu Dowództwu; organizuje rozpoznanie celów i obiektów, podlegających obezwładnieniu w pierwszym uderzeniu jądrowym; doprowadza do wyższych stanów gotowości wszystkie siły i środki stosujące ładunki jądrowe; ostatecznie konkretyzuje kolejność wykonania pierwszego uderzenia jądrowego; podejmuje środki w celu ukrycia i rozśrodkowania wojsk, sił i środków, wzmocnienia osłony najważniejszych zgrupowań wojsk, SD i tyłowych obiektów od uderzeń przeciwnika z powietrza, podwyższenia gotowości sił i środków, przeznaczonych do likwidacji skutków uderzeń jądrowych.

Z chwilą ustalenia początku bezpośredniego przygotowania do uderzenia jądrowego przeciwnika konieczne jest w maksymalnym stopniu wykorzystać klasyczną broń do osłabienia jądrowych środków przeciwnika, jak również w miarę możliwości zwiększyć tempo natarcia wojsk, wykonać zaskakujący i zdecydowany skok do przodu. Zaskakujące uderzenia lotnictwa, artylerii oraz szybkie zagony nacierających wojsk w rejonu pozycji środków jądrowych, szczególnie oddziałów wydzielonych i specjalnych desantów powietrznych oraz grup dywersyjno-rozpoznawczych, pozwa-

lają znacznie osłabić zgrupowanie jądrowe przeciwnika do momentu wykonania przez niego pierwszego uderzenia jądrowego.

Podczas organizacji pierwszego uderzenia jądrowego frontu w podobnych warunkach konieczne jest uwzględnić, czy wojska obu stron do tego czasu będą całkowicie rozwinięte i, czy będą w bezpośredniej styczności ze sobą. Dlatego też trzeba zwrócić uwagę na dobór najbardziej optymalnych mocy i rodzajów wybuchu do obezwładnienia przeciwnika oraz określenia rubieży bezpieczeństwa nacierających wojsk od obiektów uderzeń jądrowych.

Złożoność i szybkość zmian sytuacji w tym okresie, szczególnie w położeniu obiektów uderzeń i środków przenoszenia broni jądrowej, nie zawsze pozwoli dowódcy i sztabowi frontu określić obiekty dla wszystkich środków, przewidzianych do pierwszego uderzenia jądrowego. W związku z tym zachodzi potrzeba w szerszym zakresie angażować dowódców armii i dywizji do typowania obiektów dla ich związków i jednostek raketowych, wychodząc z wykonywanych przez nich zadań. Bardzo ważnym zadaniem jest również wykorzystanie przez wojska rezultatów uderzeń jądrowych oraz uściślenie zagadnienia współdziałania.

Układ pierwszego uderzenia jądrowego, wykonywanego w toku operacji zaczepnej, będzie zależał od danych rozpoznania o obiektach uderzeń, ich prawdziwości oraz stanu gotowości wojsk raketowych i lotnictwa. We wszystkich przypadkach do jego wykonania konieczne jest ściągnięcie maksymalnej liczby sił i środków po to, ażeby w krótkim czasie wykonać zdecydowane obezwładnienie środków napadu jądrowego przeciwnika, zgrupowań jego wojsk lądowych /w pierwszej kolejności związków pierwszego rzutu/, lotnictwa, sił i środków OPL oraz stanowisk dowodzenia.

Wojska, wykorzystując rezultaty uderzeń jądrowych powinny rozwijać szybkie natarcie zdolnymi związkami i oddziałami, równocześnie we froncie i armiach powinny być organizowane i realizowane przedsięwzięcia odnośnie odtworzenia zdolności bojowej związków i oddziałów, poddanych uderzeniom jądrowym, likwidacji skutków użycia przez przeciwnika broni jądrowej.

W toku operacji frontowej /armii/ mogą być podporządkowane zgrupowania /związki/ ze składu sojusznicznych wojsk. To wymaga od dowódców i sztabów przeprowadzenia na czas przedsięwzięć związanych z organizacją zabezpieczenia sojusznicznych

wojsk oraz ciągłego nimi dowodzenia. W szczególności od razu może zaistnieć potrzeba wydzielenia /wymiany/ przedstawicieli i grup operacyjnych, wydzielenia środków łączności, wysłania dokumentów tajnego dowodzenia i inne. W niektórych przypadkach zajdzie potrzeba organizować od nowa lub odtwarzać współdziałanie.

x

x

x

Taka jest w istocie treść głównych zasad, dotyczących przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej frontu /armii/ o koalicyjnym składzie.

Wydrukowano w 70 egz.

Egz. nr 1-70-bibl. nauk. OZS
Wyk. gen. bryg. BEŁCZEWSKI
Druk JD, dnia 10.12.79 r.
Druk ASG WP nr 0619/02854/WW
Kor. HW.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ANS MP
Dział Zbiór Specjalnych
Nr ewid. _____

~~45203~~

BIBLIOTEKA NAUKOWA ANS MP
0816
Nr ewid. _____
(m)
Dział Zbiórów Specjalnych

